

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PREVENTIVA (CONTROL ARQUEOLÒGIC) A
L'AVINGUDA MERIDIANA
119.B – 151, 132 – 180 (ÀMBIT1 ENTRE ELS CARRERS D'ARAGÓ I DE
MALLORCA)
85-151, 80-180 (ÀMBIT2 ENTRE ELS CARRERS DE LA INDEPENDÈNCIA I
D'ARAGÓ)
DISTRICTE DE SANT MARTÍ (BARCELONA, BARCELONÈS).

Data de la intervenció / Núm. Exp DGPC:

CODI: 098/18

CODI: 099/18

Del 21 de Juliol al 31 d'Agost de 2018 / R/N 470 K121 NB 2018/1-22316

De l'1 de setembre al 31 d'octubre de 2018 / R/N 470 K121 NB 2018/1-22316

De l'2 de novembre al 31 de desembre de 2018 / R/N 470 K121 NB 2018/1-22316

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Arqueòleg Director:

MIRIAM ESQUÉ BALLESTA

Gestió de la intervenció:

ATICS SL

Barcelona, Juliol de 2020

FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ	Avinguda Meridiana 119.B- 151, 132-180, (Tram entre els carrers d'Aragó i Mallorca). 85-151, 80-180 (Tram entre els carrers de la Independència i d'Aragó).
UBICACIÓ	Districte de Sant Martí Barcelona (Barcelonès).
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ETRS 89 (UB/ICGC)	X: 432038.5 / 432044.5 Y: 4584445.0 / 4584817.0 Z: 18.81 / 21.15 msnm
CONTEXT	Zona urbana.
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre.
CLASSE D'ACTIVITAT	Control arqueològic.
DATES D'INTERVENCIÓ	Del 21 de Juliol al 31 de Desembre de 2018.
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Miriam Esqué Ballesta Auxiliars: Joan Garriga Esther Medina

INDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA	6
2.1. El Barcelonès	6
2.2. La ciutat de Barcelona	7
3. ANTECEDENTS HISTÒRICS I ARQUEOLÒGICS	9
3.1. La ciutat de Barcelona	9
3.2. L'eixample, districte de Sant Martí.	10
3.3. Els refugis antiaeris	12
3.4. El Rec Comtal.....	15
3.5. Intervencions arqueològiques a la zona	22
4. METODOLOGIA	23
5. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	24
5.1. ÀMBIT 1 - Des del carrer d'Aragó al carrer de Mallorca.	26
5.1.1. ÀMBIT 1 - Intervenció arqueològica i cobriment del Rec Comtal.	34
5.2. ÀMBIT2- Del carrer de la Independència al carrer d'Aragó.	37
6. CONCLUSIONS.....	39
7. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA.....	43
7.1. ÀMBIT1	43
7.1.1. Cales i rases de sondeig inicials.....	43
7.1.2. Rasa per a instal·lació de nou clavegueram, vorera de mar.	68
7.1.3. Rasa longitudinal per a IMI i Freàtic vorera de muntanya.	69
7.1.4. Documentació del Rec Comtal i estructures relacionades.	101
7.1.5. Rasa longitudinal per a IMI i Freàtic vorera de mar.	149
7.2. ÀMBIT2.	165
7.2.1. Rasa longitudinal per serveis elèctrics i recollida d'aigües pluvials.....	165
7.2.2. Rasa longitudinal per a IMI i Freàtic vorera de mar.	187
7.3. ÀMBIT 1 ESPAI CENTRAL – MITJANA.	189
7.4. ÀMBIT 1 RASES INSTAL·LACIÓ AIGUA.	189
8. UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.....	198
9. INVENTARI DE MATERIALS	214
10. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA.....	215
11. BIBLIOGRAFIA I NETGRAFIA.....	216

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

1. INTRODUCCIÓ

Amb motiu les obres de reforma de l'avinguda Meridiana entre el carrer d'Aragó i el carrer de Mallorca (ÀMBIT1), per part de l'empresa promotora COPISA, i entre el carrer de la Independència i el carrer d'Aragó (ÀMBIT2) per part de l'empresa CONSTRAULA, s'ha dut a terme durant els dies 21 de Juliol al 31 de Desembre de 2018, el control arqueològic preventiu del qual és objecte aquesta memòria.

Donada la importància arqueològica i històrica d'aquesta zona dins la ciutat de Barcelona, es va prendre la decisió d'efectuar un control arqueològic a càrrec de l'empresa ATICS S.L., sota la direcció tècnica de l'arqueòloga Miriam Esqué Ballesta, amb l'objectiu de detectar, documentar i així realitzar un estudi de les possibles restes conservades al subsòl, amb el corresponent recull de la informació històrica necessària per tal d'ampliar els coneixements vigents de la ciutat sobre èpoques anteriors i finalment, l'avaluació de les restes que podrien quedar afectades per les obres.

Tant les obres com el control arqueològic s'han dut a terme en diverses fases, seguint la pauta de realització de les obres, establint terminis diferenciats en dos espais o ÀMBITS donada l'extensió del terreny on es duen a terme els treballs. Així doncs, el projecte es divideix en dos ÀMBITS, cadascun realitzat per dues empreses adjudicatàries diferents, esmentades amb anterioritat i amb característiques i/o objectius igualment diferents.

2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA

2.1. El Barcelonès

Comarca de Catalunya, la capital de la qual és Barcelona. Es tracta de la comarca més poblada i industrialitzada del principat. Limita al nord amb el Vallès Occidental i Oriental; a l'est amb el Maresme i la Mediterrània, i per l'oest i el sud amb el Baix Llobregat.

La seva geografia està marcada per la plana de l'àrea metropolitana o Pla de Barcelona, la serralada de Collserola i els rius Llobregat i Besòs.

El Pla de Barcelona és una de les unitats morfològiques que configuren el territori, anomenat Barcelonès, que s'estén des de la costa mediterrània a la Serralada Litoral, concretament entre el tram de la serra de Collserola i els estrets de Martorell i de Montcada, però on els rius Llobregat i Besòs respectivament van sortir a la mar amb la formació dels seus deltes. D'aquesta manera el territori presenta dos elements morfològics clars: la serra de Collserola i la plana.

La Serra de Collserola, horst compost per granits i esquists, presenta unes altituds molt moderades, entre els 300 i 500 m, destacant el Tibidabo que arriba als 512 m. Al nord, aquesta carena comença sobre el riu Besòs amb el turó de Manyoses (2102m) i al sud-oest destaca el puig de Sant Pere Màrtir com a darrera elevació (399m). La carena presenta diversos passos de muntanya que possiblement han servit de vies de comunicació al llarg de la història.

El Pla de Barcelona es troba obert al mar i limitat per la Serralada Litoral i al sud per la falla que segueix des del Garraf i el turó de Montjuïc (que és el punt més elevat, 173 m) fins al turó de Montgat, més enllà del Besòs. Aquesta falla és visible a través de l'esglaó, d'uns vint metres, que sembla separar l'eixample de la ciutat vella i que es documenta en la morfologia urbana: la baixada de Jonqueres, la Via Laietana i els carrers de les Moles, d'Astruc i de Jovellanos.

La plana està formada per la conjunció de dos deltes, el del Llobregat i el del Besòs, que a causa de l'acumulació de detritus quaternaris i sorrals a la línia costanera, han acabat formant un conjunt identificable per la uniformitat urbana.

En aquesta plana es distingeixen petits turons arran de mar que tenen el seu origen en els plegaments de dipòsits marins del Miocè i el Pliocè. És en el cas de la muntanya de Montjuïc, del turó dels Ollers, i ja dins la ciutat del sector dels carrers d'Escudellers i

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Nou de Sant Francesc, i de les Falzies on es localitza l'antiga Llotja i del Tàber, on s'assentava la ciutat romana. Des de l'època romana el constant progrés de la línia de costa degut a l'aportació dels arrossegaments del Besòs i al corrent marí tangencial a la costa que aporta terres del Maresme, van contribuir al rebliment d'estanys i aiguamolls i van anar encerclant aquests turons, passant a formar part de la terra ferma.

Aquests materials s'acumularen darrere l'escullera feta per a protegir el nou port i que arribaren a formar l'emplaçament de l'actual Barceloneta. Finalment, l'acció dels corrents de la mar, arrossegant els materials detrítics, terraplenant badies i albuferes, ha ajudat a conferir a la costa del Pla de Barcelona el seu aspecte rectilini, sense entrants ni accidents notables.

Geològicament hi ha una unitat quaternària (Pleistocè i Holocè) que en cobreix una de terciària. D'època quaternària a l'Holocè és on es localitza l'activitat antròpica, es registren nivells d'argila, sorres i graves d'origen torrencial i col·luvial, a part dels estrats superiors que és on es registrava la major presència de restes arqueològiques d'època contemporània i moderna.

2.2. La ciutat de Barcelona

Barcelona està situada a la costa mediterrània, en el lloc anomenat Pla de Barcelona, comprès entre els rius Besòs i Llobregat, al nord es troba la serra de Collserola, on hi ha el Tibidabo, que és el cim més alt (542 m). La serralada de Sant Mateu a llevant i el massís de Garraf a ponent fan que les entrades fàcils al pla d'al·luvió, sobre el qual reposa la ciutat, siguin els passos fluvials del Besòs i el Llobregat.

Les òptimes condicions climàtiques i estratègiques de la ciutat han afavorit al llarg del temps el seu desenvolupament que, amb Montjuïc vora el mar, ha facilitat la defensa del seu litoral. Els seus orígens es situen en el petit pujol del Tàber, però ben aviat els límits s'anaren expandint pel pla, on només s'aixequen, cap al nord, els turons de Monterols, el Putget, la Creueta, el Carmel, la Muntanya Pelada i el Turó de la Peira.

Des del punt de vista urbanístic la ciutat de Barcelona consta de diverses àrees organitzades en districtes. La zona que ens ocupa es troba situada en el districte de Sant Martí. Aquest espai inclou d'una banda, l'àrea que envolta la parròquia de Sant Martí de Provençals, en un barri originat com molts, en resposta a les onades migratòries

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

produïdes a partir dels anys cinquanta. Els primers grups d'habitatges van ser promoguts per entitas financeres, ubicats al carrer Guipúscoa, conjuntament amb l'Obra Sindical el Hogar. Ja al 1958, amb l'aprovació del pla parcial del sector, es va produir un augment en la urbanització dels carrers, la qual cosa va propiciar la multiplicació de grans blocs d'habitatges. Fruit d'aquestes actuacions en va resultar un barri amb una alta densitat de població i una manca total d'equipaments i serveis.

3. ANTECEDENTS HISTÒRICS I ARQUEOLÒGICS

3.1. La ciutat de Barcelona

La història de la ciutat de Barcelona sembla que arrenca d'un primitiu poblat ibèric, situat al promontori de Montjuïc. Ja des d'època romana la ciutat esdevé un centre de gran importància, la ciutat de **Barcino**, situada al cim del mont Tàber, geològicament un paleorelleu exhumat en retrocedir gradualment el turó Barcelona, on actualment hi ha la Plaça de Sant Jaume i la Catedral. Fou sobre aquest turó on s'ubicà la ciutat romana en època d'August, i la Plaça de Sant Jaume respon a la probable ubicació del fòrum de la ciutat.

Els orígens de la ciutat de Barcelona se situen al Mont Tàber, molt a prop del mar i dominat al sud pel promontori de Montjuïc, que facilita la defensa del seu litoral. Ben aviat, però, els límits s'anaren expandint pel pla, on només s'aixequen, cap al nord, els turons de Monterols, el Putget, la Creueta, el Carmel, la Muntanya Pelada i el turó de la Peira.

L'origen de la ciutat de Barcelona s'ha de situar a la colònia **Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino** fundada de nova planta per August al s. I aC. La ciutat emmurallada, amb un perímetre clar, presenta una planta octogonal amb una trama a partir de dos grans eixos, el *cardo maximus* i el *decumanus maximus*. Aquests dos eixos donaven la pauta a la resta de la xarxa de carrers rectilinis amb illes regulars, confluint en un espai obert central, el fòrum, on s'ubica l'actual plaça de Sant Jaume.

Des del punt de vista urbanístic, podem diferenciar tres zones dins la ciutat. Prop del mar i dominat al sud pel gran promontori de Montjuïc hi ha el nucli antic, que resta emmurallat fins la desaparició de les muralles, a mitjans del segle XIX. Aquest espai inclou un nucli central conegut com a barri gòtic que correspon a la primitiva ciutat romana. Al seu voltant hi trobem tot un seguit de petites viles que es van formar en època medieval, dins el perímetre de les muralles aixecades al segle XIII. Aquestes viles noves són els actuals barris coneguts amb els noms de les esglésies que els centralitzen: del Pi, de Santa Anna, de Sant Pere, de Santa Maria del Mar i de la Mercè. Els darrers sectors del nucli antic de la ciutat, és a dir, la Rambla i el Raval, començaren a ser urbanitzats quan quedaren inclosos dins el tercer recinte fortificat de la ciutat que es bastí al llarg de la segona meitat del segle XIV.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

En segon lloc tenim tot un seguit de pobles que neixen entorn de la ciutat, i que n'acabaran formant part a finals del segle XIX. Per últim hi trobem l'Eixample, una àmplia zona quadriculada, de carrers amples, planificada a la segona meitat del segle XIX, seguint el Pla d'Ildefons Cerdà, quan ja s'havien enderrocat les muralles que impediien el creixement urbanístic de Barcelona.

3.2. L'eixample, districte de Sant Martí.

La intervenció que ens ocupa s'ha desenvolupat dins el districte de Sant Martí. Aquesta zona de la ciutat va començar a ser urbanitzada al segle XIX, concretament el procés de construcció de l'Eixample s'executà entre 1860 i 1929. Abans del 1859 el Pla de Barcelona era conformat per quatre municipis: Barcelona, Gràcia, Sant Martí i les Corts. Entre el 1854 i el 1856 s'enderroquen les muralles de la ciutat aprofitant el Bienni Progressista, però fins al 1858 no es va permetre fer un pla per eixamplar la ciutat. Aquest, el pla Cerdà, s'inicià l'any 1859 i es va començar a parcel·lar tot l'espai entremig entre els quatre nuclis poblacionals, destacant la importància de Barcelona sobre la resta d'agregats, els quals al final van acabar formant part de la ciutat. El pla Cerdà tenia l'objectiu d'homogeneïtzar en un únic parcel·lari l'urbanisme dels diferents nuclis, un total de 1.100 hectàrees. La majoria d'aquest espai era parcel·lat en mans de particulars amb un ús divers, a més de camins i torrents.

En un principi, el projecte de Cerdà no estava pensat només per a l'espai que avui ocupa el districte de l'Eixample; plantejava un Eixample entre Montjuïc i el riu Besòs, incloent-hi el terme de Sant Martí. La part central, la Dreta de l'Eixample, va ser el barri de la burgesia, que va introduir a casa seva un estil propi, el modernisme, reflex d'aquell moment. Malgrat que es concentraven en aquesta zona un bon nombre d'edificis significatius, la resta dels que hi havia en altres barris com el Fort Pienc, la Sagrada Família, Sant Antoni o l'Esquerra de l'Eixample van ser influïts per aquest corrent. Tot l'Eixample constitueix un conjunt arquitectònic modernista únic a Europa.

El pla de Cerdà es basava en una gran xarxa de carrers perpendiculars i travessers, tots ells uniformes, excepte dues vies esbiaixades superposades (la Diagonal i la Meridiana) i la Gran Via de les Corts Catalanes. El punt on es trobaven aquests eixos era el gran centre de comunicacions de l'Eixample, on es preveia construir una gran plaça, la de les Glòries Catalanes. L'arquitecte va preveure el repartiment uniforme de zones de

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

serveis, com ara mercats, centres socials i esglésies, a més de grans parcs. Les illes no eren ben bé quadrades, ja que, per facilitar la visibilitat, a les cantonades es tallaven els angles en forma de xamfrà. A l'interior de cada illa només es permetia construir en un o dos costats, i la resta de l'espai es deixava per al jardí dels veïns. Les cases no havien de tenir originàriament més de tres pisos d'alçada (16 m), i tampoc no havien de ser gaire profundes. Cerdà ho va concebre així perquè considerava que la salut dels ciutadans depenia de si vivien en unes cases ben il·luminades per on circulés l'aire net dels jardins. Es van deixar carrers espaiosos, per on podien circular els carros, els cotxes i els tramvies de cavalls. En definitiva, Cerdà volia fer una ciutat on s'evités l'amuntegament de cases de la ciutat vella.

No obstant, no van tardar a aparèixer activitats especulatives i arguments que tractaven d'aconseguir un major espai construït. Per exemple, si els carrers tenien 20 m d'ample, ben podia augmentar-se l'ample dels edificis a aqueixa mateixa distància, ocupant-se posteriorment la zona central de les illes amb edificacions més baixes, destinades en la majoria dels casos a tallers i petites indústries familiars, i fent desaparèixer amb això la major part dels jardins centrals. Finalment, com últim recurs per a augmentar el sòl construït es van unir els dos laterals ja construïts amb edificis que els unien, tancant d'aquesta forma per complet les illes. Però el procés especulatiu no es va aturar en aquest punt: es va argumentar que si els carrers tenien 20 m d'ample, no hi hauria inconvenient en què els edificis tingueren una altura de 20 m en compte dels 16 m projectats, ja que inclús amb aquesta altura, estant el sol a 45º, il·luminaria qualsevol edifici en la seva totalitat sense que cap edifici veí li fes-hi ombra. Aquest argument, sumat a la construcció de sostres més baixos va donar com a resultat que es guanyaren dos pisos d'altura. I finalment, a partir del plantejament anterior: si es construïa sobre l'edifici actual un pis més, però amb la façana retirada cap a l'interior de l'edifici tant com l'altura d'aquest pis, s'aconseguiria augmentar més encara l'espai construït sense que l'ombra de l'edifici afectés als edificis veïns estant el sol a 45º, naixent d'esta manera el pis àtic i per la mateixa teoria es va construir el sobreàtic, retirant la façana un altre tant cap a enrere.

L'Eixample és un veritable districte modernista. Aquesta corrent arquitectònica barrejava les noves tècniques i els nous materials del moment amb la utilització dels

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

recursos que proporcionaven les diverses tècniques decoratives tradicionals: els estucs, els esgrafiats, els vidres emplomats dels vitralls, la forja... El treball dels artesans es posava al servei del disseny i la concepció dels arquitectes modernistes. Es tractava d'una nova arquitectura i un nou concepte de l'espai que recollien les antigues tècniques tradicionals i les més noves, en una harmonia al servei de la llibertat creativa. Domènech i Montaner, Puig i Cadafalch o Antoni Gaudí van crear, de mica en mica, el nou districte, encetant un nou estil que s'allunyava de la monotonia de l'eclecticisme dominant fins aquell moment (ALBERCH, BORJA, 2000).

A partir dels anys trenta, la progressiva densificació urbana va permetre la millora de la comunicació amb la ciutat i la proliferació de les línies del tramvia. Ja a la Segona República, el Pla d'enllaços ferroviaris del 1933 preveia perllongar el metro transversal fins a la Sagrera, i l'any 1935 es va aprovar un pla per al soterrament de les vies i la urbanització de l'entorn. Amb l'esclat de la Guerra Civil el 1936 només es va arribar a executar un tram de la Meridiana, i durant la contesa bèl·lica els túnels ja iniciats van servir de refugis antiaeris al veïnat.

3.3. Els refugis antiaeris ¹

Durant la Guerra Civil Espanyola a la ciutat de Barcelona es van construir gran quantitat de refugis antiaeris utilitzats per la població civil per a la protecció dels bombardejos feixistes. Els refugis antiaeris són espais soterrats, amb un o més accessos en la via pública i diversos espais en el seu interior.

La població civil barcelonina junt amb Gernika i Madrid van ser les més castigades per l'aviació franquista i els seus aliats. Barcelona és la primera ciutat bombardejada sistemàticament durant quasi dos anys, malgrat trobar-se en la rereguarda, tàctica militar inèdita fins aleshores. Els atacs indiscriminats sobre la població civil van provocar un gran impacte psicològic.

A Barcelona, la Junta de Defensa Passiva, davant l'amenaça feixista, va construir entorn a uns 1400 refugis antiaeris, malgrat que les obres de metro, aparcament subterrànies i

¹ MIRÓ, C., RAMOS, J. (2011) : *Els refugis antiaeris de Barcelona (1936-1973). Una nova visió des de l'arqueologia d'intervenció*. Ex Novo: revista d'història i humanitats, núm. 7. Facultat d'Història, Universitat de Barcelona, 2011.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

millores de clavegueram han anat destruint molts refugis, tot i que encara en resten una gran quantitat.

Començada la Guerra Civil, la derrota de la rebel·lió militar a la capital catalana i la impossibilitat d'un atac d'infanteria, va fer que les tropes de Franco busquessin ajuda de la marina i de l'aviació italiana amb base a Mallorca. Més tard, en l'ofensiva final sobre Barcelona es va sumar l'aviació alemanya, la Legión Cóndor. Davant el perill imminent, ja al mes de setembre de 1936 l'Ajuntament de Barcelona crea el Servei de Defensa Passiva Antiaèria que es va encarregar d'analitzar les primeres mesures preventives davant la possibilitat d'atacs aeris, amb la inspecció de subterranis i locals particulars per avaluar si reunien les condicions de seguretat necessària.

El primer atac sobre el nucli urbà va ser la nit del 13 de febrer de 1937, però no va ser aeri sinó naval, per part del destructor italià Eugenio di Savoia encallat davant la costa de Barcelona, aproximadament a l'alçada de l'actual platja del Bogatell. Des d'aquesta data i fins a la caiguda de la ciutat, el 26 de gener de 1939, la ciutat va patir un total de 194 bombardejos, la majoria aeris, que van provocar a l'entorn de 2500 morts i prop de 3200 ferits. Els dies 16, 17 i 18 de març de 1938 Barcelona va sofrir els raids més intensos i mortífers. L'aviació italiana, per ordre expressa de Mussolini, va llançar entre 10 i 13 atacs sobre diferents zones de la ciutat. Els bombardejos eren aleatoris, sense objectius militars, intentant provocar el pànic i morts. Davant la indignació internacional, a més de sumar-se el Vaticà i la UNESCO, el general Franco va reanudar els bombardejos altre cop sobre Barcelona i Gernika.

Davant el perill dels atacs, l'Ajuntament i la Generalitat de Catalunya, a través de la Junta de Defensa Passiva, primer, i de les Juntes de Defensa Locals, van portar a terme un projecte per salvaguardar els edificis emblemàtics i subvenció d'entorn a una centena de refugis. La resta, quasi 1300, es varen començar a excavar de forma auto-organitzada i auto-finançada per iniciativa civil, configurant un autèntic moviment social sense precedents.

La majoria de refugis veïnals tenien un caràcter provisional i efímer. La seva construcció es deuria al treball abnegat de civils no militaritzats, vells i, sobretot, dones i nens. Varen començar als barris amb una gran tradició associativa i sense comprometre els fonaments dels edificis, com per exemple a les places públiques. Els refugis antiaeris van ser planificats per l'Ajuntament amb mitjans de defensa passiva però amb la

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

vocació d'ésser reaprofitats com a trams de clavegueram, banys públics, magatzems, sales de lectura i altres usos. Molts refugis construïts per iniciativa particular no varen ser donats d'alta a l'Ajuntament i per tant no consten en la documentació.

La caiguda de Barcelona va comportar la destrucció de part de la documentació, entre la qual hi figuraven els expedients i plànols de refugis, per dificultar la seva localització per part de les tropes ocupants. El nou ajuntament franquista va ordenar un reconeixement de les zones destruïdes pels bombardejos i no va tenir massa problemes per localitzar i inspeccionar els refugis, ja que molts punts de la ciutat es trobaven amb el paviment aixecat i pilones de terra extretes durant la construcció dels refugis.

Barcelona disposa de diferents llistats on es detalla la ubicació dels refugis antiaeris. El primer és del 9 de desembre de 1937, confeccionat pel Servei de Refugis de la Junta de Defensa Passiva de Barcelona, i inclou uns 29 refugis que possiblement es situaven al 1r districte. El segon llistat és del 16 de juliol de 1938, confeccionat per la Junta Local de Defensa Passiva de Barcelona, és un inventari on només hi figura l'emplaçament i la situació. De tots aquests refugis no es té cap garantia de la seva existència, ja que sembla una llista de tots els llocs on es va demanar permís per construir un refugi sense que figuri en quin punt del procés es trobava cada un d'ells, contant un total de 1293 refugis.

Per la informació recollida a l'Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de Barcelona, podria tractar-se dels següents refugis, dels quals no se'n conserven els plànols i, en el cas que existeixin, encara no se n'ha pogut documentar la seva localització.

En el cas que ens ocupa es té constància de l'existència de cinc refugis antiaeris possiblement localitzats o propers a l'àrea d'actuació de l'obra, i dels quals se'n desconeix la ubicació exacta així com el seu traçat :

- Refugi núm.0249 Carrer de València.
- Refugi núm.1322 Plaça del Doctor Serrat
- Refugi núm.0825 Carrer de la Corunya 2
- Refugi núm.1012 Avinguda Meridiana 47
- Refugi núm. 0073 Avinguda Meridiana 109

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

D'aquests refugis només se'n té referència per la seva inclusió en un llistat de refugis existents la ciutat de Barcelona, i de la majoria d'aquests es desconeix el seu accés, les dimensions i el recorregut.

3.4. El Rec Comtal²

Tot sembla indicar que l'origen del Rec Comtal està relacionat amb l'antiga conducció romana del segle I dC, que portava l'aigua fins el recinte emmurallat de la colònia de Bàrcino. El Rec conserva la base tecnològica romana pel que fa a l'ús de l'aigua rodada per gravetat, però s'orientava cap a uns usos i objectius socials i econòmics diferents. Es tracta d'una estructura hidràulica de primera magnitud, construïda a l'alta Edat Mitjana i que perdurà fins al segle XIX com un dels principals abastadors d'aigua a la ciutat. La hipòtesi més extensa —recolzada per nombrosa documentació medieval— afirma que va ser obra del comte Mir (954-966), el germà petit del comte de Barcelona Borrell II, que aprofità aquest corrent d'aigua, no ja reconstruint els aqüeductes, doncs en aquella època no s'estilaven aquestes construccions, sinó convertint-lo en una sèquia o rec per a regar els camps (doncs feia funcionar tot un sistema de sèquies subsidiàries al llarg del seu recorregut), moure les moles dels molins fariners i drapers, i abastar d'aigua les incipients indústries de la ciutat. La seva funció principal, doncs, no era proporcionar aigua de boca, car a època medieval la majoria d'aigua per beure dins de la ciutat s'aconseguia mitjançant pous, a Barcelona hi ha una gran quantitat d'aigua freàtica de bona qualitat, que ha estat utilitzada al llarg de la història. És a dir, el Rec seguiria un traçat semblant al de l'aqüeducte però amb un curs més sinuós determinat per la major necessitat energètica per a moure els pesats molins que van aparèixer en tot el seu recorregut.

L'administració del Rec està documentada des del segle XIII a partir de la figura del Batlle general, funcionari que administrava el patrimoni reial, el qual tenia plenes competències sobre les aigües públiques, rius, riberes i molins, entre d'altres. Per sota del Batlle general, apareix al segle XIV la figura del Batlle d'aigües i administrador de molins reials de la ciutat i territori de Barcelona que està directament implicat en els afers del Rec. Aquests càrrecs van quedar dissolts pel Decret de Nova Planta i les seves funcions van passar a mans de la Intendència, organisme creat aleshores.

² CARTA ARQUEOLÒGICA DE BARCELONA: <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3426>; CONILLERA, 1991; MARTÍN, 2000.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Es desconeix com seria el Rec original del segle X donat que al llarg del temps ha patit diverses remodelacions. Sí sabem, però, que era un canal a cel obert, d'una amplada que variava segons el traçat. Els murs eren de carreus de pedra de Montjuïc, units amb morter de calç, amb el fons de terra natural, sense cap recobriment especial. Al llarg del recorregut hi havia ponts, majoritàriament de pedra, que facilitaven el seu creuament. La neteja regular del fons del Rec al llarg dels anys no ha permès la conservació dels materials del primer moment de la seva construcció.

Amb un recorregut proper als 12 km, la captació d'aigua s'iniciava al marge dret del riu Besòs, a l'alçada de l'actual Montcada i Bifurcació, a l'indret conegut com Pous de Montcada. El Rec discorria al peu del vessant nord del turó de Montcada, penetrava al Pla de Barcelona per Vallbona, creuava els termes de Sant Andreu de Palomar i Sant Martí de Provençals, seguia pel barri de Marina, entrava a la ciutat de Barcelona pel Portal Nou, seguia pels carrers del Rec Comtal, Basses de Sant Pere, Tantarantana i del Rec i arribava al mar al barri de la Barceloneta. En el decurs dels segles el seu recorregut sofrí algunes variacions, especialment en el seu tram final. L'any 1715 fou desviat amb motiu de la construcció de la Ciutadella i el 1822 se'n tornà a modificar el tram final, aquesta vegada per motius de salubritat. En principi el Rec era construït per un canal a cel obert, que en els seus orígens, i al llarg dels primers segles d'existència, gran part de la seva trajectòria no devia incorporar cap tipus d'estructura constructiva que la definís lateralment. El Rec era constituït, per tant, únicament per un canal de terra excavat, amb una amplada aproximada de 4 metres a l'aire lliure, amb marges a cadascun dels costats pel pas de persones i bestiar. Aquests marges haurien estat definits per canyissars que farien la funció de contenció. Només en alguns casos els marges estaven reforçats per parets d'obra.

La importància del Rec a Barcelona es fa palesa si considerem que al segle XVI es pot constatar un desequilibri d'ocupació de l'espai, de manera que el 14% de la superfície de la ciutat acull el 41% de la població. L'explicació es troba en el fet que les activitats bàsiques eren concentrades entorn a tres elements estructurals: el Rec, el mercat i el port. Per això, per exemple, la zona de Sant Pere de les Puel·les i Portal Nou es van convertir en àrea industrial d'aquest sector, perquè el canal entrava a la ciutat per aquests barris.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Al llarg del segle XIII es produeix una expansió demogràfica de la ciutat que genera una forta demanda de productes agrícoles. Associada a aquesta expansió agrícola apareix una zona coneguda com "Hort i vinyet" de Barcelona, un territori proper al nucli urbà, on la ciutat exercia plena jurisdicció, i que s'estenia des de la riera d'Horta fins al Coll de Codines i del Puig Aguilar i Collserola fins al mar. Al llarg del segle XVIII, el regadiu s'estengué força a Catalunya, i en particular al Pla de Barcelona i es desenvolupà la xarxa de regatge del Rec. Però vers la fi del segle, el cabal hauria estat insuficient per assegurar el funcionament dels nous molins que hi havia en aquells moments, el manteniment del regadiu i l'aprovisionament d'aigua a Barcelona. Per tal de resoldre aquesta escassetat es construí el 1778, una mina sota el llit del riu Besòs. El sistema de filtració de les aigües freàtiques del Besòs permet disposar de volums més abundants i segurs. A partir d'aquest moment l'Ajuntament de Barcelona decideix allargar la mina (1822) sota la direcció d'una Junta constituïda per representants de totes les jurisdiccions afectades. Aqueix mateix any es crea la Societat d'Usuaris interessats en el Rec Comtal i els molins. El 1852 comencen les obres de l'última ampliació de les mines del Besòs. Aquesta conducció acaba en el repartidor del "Reixegó" on els regants i els molins es reservaven en exclusiva les dues terceres parts del cabal de les mines de Montcada. La superfície regada s'amplia i es modernitza la infraestructura de repartició de l'aigua.

Així, durant el període de 1822-1852, el cabal procedent de les mines de Montcada va ser el principal subministrament a la ciutat de Barcelona, la qual cosa va permetre la modernització del conjunt del sistema de distribució intramurs, però en canvi els molins es troben en regressió encara que hi ha un augment de l'activitat industrial per la localització de fabriques, bàsicament tèxtils, a Sant Martí de Provençals i Sant Andreu de Palomar. Quant al regadiu, es manté la importància que tenia en el segle XVIII. El mercat s'especialitza i es produeix una substitució progressiva de cereals i llegums per hortalisses i verdures. Aquest regadiu se situava en el costat oriental, entre el riu Besòs, la Mediterrània, Barcelona i la Ciutadella.

A partir d'aquest moment la sèquia sofrirà constants i petites modificacions. Bàsicament pel projecte i construcció de l'Eixample i per la forta expansió demogràfica, industrial i urbanitzadora dels pobles pròxims a la Ciutat Comtal. La sèquia es cobriria i desviaria en diferents trams per a obrir carrers, la construcció de clavegueres i la

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

formació d'illes segons el projecte Cerdà. Aquest projecte acabaria amb el regadiu en la zona situada entre Ciutat Vella i Sant Andreu de Palomar. Inclús amb el descens de la superfície regada i del nombre d'usuaris de les aigües del Rec, l'horta del Pla de Barcelona seguirà sent el sector amb més vitalitat, especialment en els pobles de Sant Martí de Provençals i de Sant Andreu de Palomar, en canvi a la zona de Ciutat Vella queda integrat en la xarxa de clavegueram.

La desaparició del Rec Comtal es va accelerar a mitjan segle XX. Com a conseqüència del gran creixement demogràfic dels anys 60 bona part del seu recorregut es va aprofitar per al traçat del clavegueram de Barcelona i els terrenys que regava van passar a ser ocupats per usos residencials i, especialment, industrials. Actualment els únics trams a cel obert del Rec es troben en el barri de Can Sant Joan a Montcada i Reixac i a la plaça Primer de Maig al barri de Vallbona, a Barcelona.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

1. Recorregut del traçat del Rec Comtal al seu pas per l'àmbit del projecte de remodelació de l'avinguda Meridiana del qual és objecte aquesta memòria³.

³ Font: Carta Arqueològica de Barcelona <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3426>

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

2. Recorregut del rec comtal al Tram dels carrers entre Aragó i Mallorca⁴.

⁴ Font: Carta Arqueològica de Barcelona <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3426>

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

3. Recorregut del rec comtal al Tram dels carrers entre Aragó i Independència⁵.

⁵ Font: Carta Arqueològica de Barcelona <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3426>

3.5. Intervencions arqueològiques a la zona

- Camí Antic de Bofarull 11-19. J.M. Espejo Blanco (ATICS S.L.). Agost-Setembre 2015. 088/15

Fruit de les obres de canalització en rasa d'una línia elèctrica subterrània de baixa tensió, es va dur a terme un control arqueològic per tal de documentar possibles restes arqueològiques, especialment la presència del Rec Comtal i un refugi de la Guerra Civil. No obstant, els resultats foren negatius, determinats per la presència de nombrosos serveis urbans anteriors, els quals impossibilitaven l'existència de qualsevol resta arqueològica.

Els resultats negatius, però, són vàlids únicament fins a la profunditat màxima que es va assolir durant el desenvolupament de l'obra.

- Camí Antic de Bofarull 11. Albert Castellà Fabré, ABANS Serveis Culturals S.L. Gener-Març 2015. 043/14.

Arran del projecte de reforma i rehabilitació de la finca, el qual preveia l'execució d'una planta soterrani, es va dur a terme un control del buidat del solar, efectuant un rebaix de 3,70m de fondària, per sota de la cota de superfície.

Les restes documentades pertanyien a elements d'època contemporània, amb retalls amortitzats al s. XVIII i diversos pous, així com una part porxada d'època actual.

- Carrer de Cartagena 159X, carrer del Dos de Maig 187,180,182; Plaça de les Glòries Catalanes. Iñaki Moreno Expósito, ATICS S.L.. Gener-Març 2016.

Arran dels sondejos arqueològics efectuats dins les tasques realitzades a tot l'entorn del projecte de reurbanització de la plaça de les Glòries, per tal de determinar l'afectació del Rec Comtal al seu pas per aquesta zona, es documentà la presència de la sèquia primigènica, amb la vall o llera amb la que funcionà posteriorment, amb la documentació del mur de contenció característic situat a la banda de muntanya bastit en època contemporània, així com un dels ponts que cobrien el rec, en aquest cas al seu pas del carrer del Dos de Maig, així com una sèrie d'estructures relacionades amb el rec Comtal, com un mur amb escales i un possible mesurador de cabal de l'estructura.

4. METODOLOGIA

Per tal d'aconseguir els objectiu marcats, cal seguir una metodologia sistemàtica i adequada. La que s'ha realitzat en aquesta intervenció s'inspira en el mètode de registre utilitzat per E.C.Harris i per A.Carandini (Harris, 1979; Carandini 1997). Es tracta de registrar objectivament els elements construïts i estrats que s'identifiquen (tant els que es conserven en alçat com els que es descobreixen en el subsòl), realitzant una numeració correlativa d'aquests, sota el nom d' "Unitat Estratigràfica" (UE) que individualitza els uns dels altres. Cada UE es registra en una fitxa on s'indica: la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, la situació en les plantes i seccions i la posició física respecte a la resta d'unitats estratigràfiques amb les quals es relaciona. Aquest mètode també inclou la realització de material gràfic, compost per plantes i seccions i el material fotogràfic imprescindible per a la constància visual dels treballs realitzats.

La principal raó de ser de l'arqueologia urbana és l'estudi de l'evolució històrica de la ciutat on es realitzi, allò que ha impulsat i ha provocat canvis en el territori, tant en l'àmbit geomorfològic com urbanístic, històric, organitzatiu i social, fins a esdevenir el fet concret del moment actual.

En el cas que en qualsevol intervenció es trobés algun tipus de material ceràmic, s'ha de recollir i separar diferenciant els materials que han sortit als diversos estrats arqueològics, i ajuden a donar una datació tant dels mateixos estrats com de les estructures que s'hi poden trobar relacionades.

Inicialment aquest material s'ha de rentar i seguidament se li atorga una sigla depenent de cada excavació, per tal de facilitar el seu inventari i precisar al màxim la informació recollida en les respectives memòries o informes arqueològics.

De la mateixa manera s'actua en el cas de documentar altres materials com el bronze, ferro, vidre, ossos, etc....

En el cas que ens ocupa, s'obtenen dos codis d'intervenció diferents (098/18 i 099/18), en tractar-se de dues intervencions diferenciades, amb projectes individuals realitzats per empreses adjudicatàries independents. En aquest cas, qualsevol resta recuperada, fragments ceràmics o objecte susceptible d'ésser recuperat per la seva rellevància o aportació d'informació en relació amb les possibles estructures documentades, es siglaran i/o codificaran de forma independent, depenent del tram on han estat localitzats o extrets.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

5. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

Arran de les obres de desviament dels serveis relacionats amb el projecte de de reforma de l'avinguda Meridiana entre el carrer d'Aragó i el carrer de Mallorca de la ciutat de Barcelona (Barcelonès) s'ha dut a terme entre els dies 18 de Juliol i 31 de desembre de 2018, el control arqueològic preventiu del qual és objecte aquesta memòria.

Les actuacions es van dividir en dos àmbits, corresponents a projectes independents :

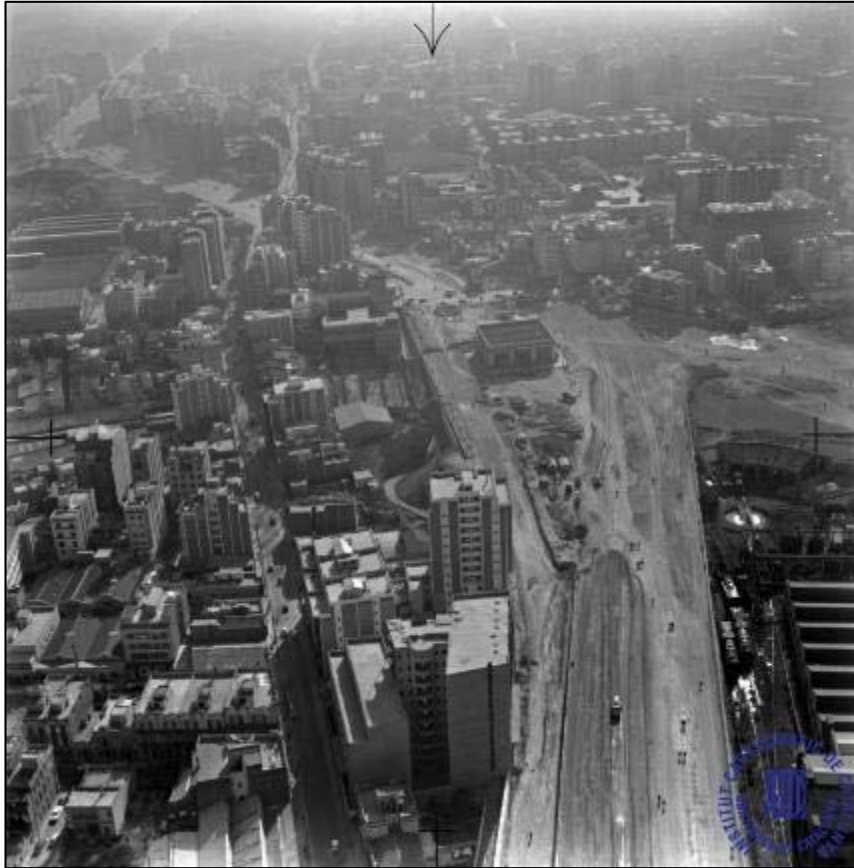
- Àmbit 1: entre el carrer d'Aragó i de Mallorca.
- Àmbit 2: entre el carrer de la Independència i d'Aragó.

Pel que fa a les tasques realitzades a la mitjana del carrer, no s'ha efectuat un control arqueològic sistemàtic donada la presència dels túnels de la xarxa de metro i ferrocarril ubicats en aquest punt, els quals es trobaven en aeri fins a finals dels anys 60, i van ser soterrats a posteriori, i per tant es dóna per entès l'absència total de cap tipus de resta arqueològica en aquest espai. No obstant, s'ha realitzat un control visual puntual de les tasques efectuades en aquests espais (Fotos 261, 293).

Obres de prolongació de la línia 1 de metro, 1965. Fons TMB.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Obres de soterrament de l'avinguda Meridiana, 1967. Institut Cartogràfic de Catalunya⁶.

L'avinguda Meridiana a l'alçada del carrer d'Aragó, 1935 (Desconegut)⁷.

⁶ <http://www.historiadebarcelona.org/avinguda-meridiana-1935/>

⁷ <http://www.historiadebarcelona.org/avinguda-meridiana-1935/>

5.1. ÀMBIT 1 - Des del carrer d'Aragó al carrer de Mallorca.

– Fase 1, voreres entre els carrers de Mallorca i de València, i mitjana entre carrers d'Aragó i de València. Aquesta fase es va subdividir en dos grups, un primer grup centrat en el control de 6 cales de sondeig inicial, i un segon grup d'actuacions destinat al control de les diferents obertures en rasa previstes pel projecte d'obres, en aquells punts on la possible presència de restes arqueològiques era més probable.

En el primer grup, les actuacions es van centrar inicialment en el control visual de les obres de realització d'un grup de 6 cales inicials, distribuïdes en dos grups de tres cales, situades de forma equitativa a cada vorera de l'Avinguda Meridiana (veure plànol 4 – Fotos 1 a 50).

Així doncs es van dur a terme tres cales a la vorera de mar de l'avinguda Meridiana, començant per la cala 1, situada de forma molt propera a la cantonada o creuament del carrer de València amb l'avinguda, i tres cales més a la vorera de muntanya.

Les cales tenien una mida uniforme de 0,60 m d'amplada, una llargada màxima de 8 m, i una profunditat màxima assolida d'1,40 m respecte la cota de superfície.

Les cales 1, 2 i 3, corresponen a la vorera de mar de l'avinguda Meridiana, i les 4, 5, 6 a la vorera de muntanya.

Al llarg d'aquestes cales, la presència d'un nombre abundant de serveis urbans, dificultava la possible localització de restes arqueològiques conservades en el subsòl. En el cas de la cala 3, per exemple, la presència del col·lector d'aigües residuals del carrer, localitzat a una profunditat d'1,25 m respecte la cota de superfície, fa més palesa aquesta situació (Foto 30).

El cas de les cales efectuades a la vorera de muntanya, encara presentava més dificultats, donada la localització gairebé en superfície, de la volta de coberta del túnel del ferrocarril d'ADIF, localitzat a una cota mínima de 0,6 m respecte el nivell de superfície. (Fotos 38 a 47).

Un cop finalitzades aquestes 6 cales, es va dur a terme l'obertura de dues cales de sondeig a la vorera de muntanya, destinades a la localització del col·lector del carrer, per tal d'efectuar unes rases per a la col·locació de noves arquetes. Aquestes són les cales 7 i 8, la primera de les quals, va assolir una profunditat màxima de 3,5 m, un cop localitzada la volta del col·lector, per tal d'efectuar la connexió (Foto 40 i 41).

Pel que fa a la cala 8, la profunditat màxima assolida va ser d'1 m, donat que la connexió de la rasa es feia directament al pou de registre de l'esmentat col·lector. En el cas d'aquestes

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

dues cales, el nou servei de connexió al col·lector existent es va realitzar minant per sota els serveis existents, assolint una profunditat màxima en rasa d'1,5 m.

Destacar dins les actuacions d'obertura de la Cala 1, la presència del que a priori semblaven unes escales o graons d'accés, obrades amb formigó forjat (UE 008, fotos 10 a 13).

Detall de l'estructura UE 008 dins la Cala 1.

En un segon grup d'actuacions es va dur a terme el control visual de dues rases longitudinals, a l'avinguda Meridiana des del carrer de València fins al carrer de Mallorca, una a la vorera de muntanya i l'altra a la vorera de mar, destinades a l'execució del prisma de IMI i/o Freàtica. Les dimensions de les rases foren d'1,2 m d'ample, assolint una profunditat màxima d'1m, amb una llargada total aproximada de 180 m.

- **Rasa de la vorera de muntanya:** Les tasques es duen a terme al llarg de tota la vorera de muntanya de l'avinguda Meridiana, amb una llargada màxima aproximada de 180 m, amb una amplada d'1 m i una profunditat màxima assolida d'1 m, seguint els requeriments de l'obra orientats a la futura instal·lació dels nous serveis d'enllumenat i recollida d'aigües.

Al llarg d'aquesta actuació, es documenta la presència de tres embornals (UE 034-035-037), possiblement relacionats amb l'antiga xarxa de sanejament i desguàs d'aigües residuals de la zona, obrats amb murs de pedra i maons lligats amb morter i amb un enlluït de ciment,

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

coberts amb lloses de pedra de grans dimensions. Aquests presenten unes obertures revestides amb un enlluït de ciment o morter, amb pous de desguàs els quals assoleixen una profunditat aproximada de 3-4 m, respecte de la cota superior de la coberta.

Aquests embornals molt possiblement es troben relacionats amb un antic sistema o xarxa de canalització d'aigües residuals, del qual se'n desconeix el traçat. (Fotos 67 a 79 UE 034; 96 a 100 UE 035 ; 109 a 111 UE 037; Plànol 4).

Detall de l'embornal UE 034.

Un d'aquest embornals, UE 035, presentava a tocar la presència d'un mur obrat amb pedres lligades amb morter de calç UE 036, amb la presència d'algun maó, amb una cota d'arrasament igual a la de la localització de l'esmentat embornal.

Dins les actuacions de realització d'obertura en rasa per a la instal·lació del servei d'IMI i freàtic, destaca la localització d'un tram de la canalització del **Rec Comtal** UE 011-020, al punt de creuament de l'avinguda Meridiana i el carrer de Mallorca, a tocar de la Plaça del Doctor Serrat, i un segon tram a tocar de la cantonada amb el carrer d'Aragó, dins la Cala 9 (UE 040). Aquesta construcció estava obrada totalment amb formigó, amb una volta de canó amb una alçada interior màxima d'1,38 m, i una llargada mínima dins la rasa de 12 m aproximadament. (Fotos 117 a 190).

Detall de l'inici de la localització del sostre de la canalització del Rec Comtal en el creuament del Carrer Mallorca amb Meridiana.

Un cop arribat a aquest punt, fruit del desmuntatge de gran part de la volta d'aquesta canalització sense control arqueològic, i derivat de les mesures correctores aplicades, es duu a terme una intervenció arqueològica de documentació de les estructures localitzades (Veure apartat 5.1.1), i l'anàlisi i documentació del rebliment intern del Rec, així com la realització d'una cala de sondeig, destinada a la possible localització de la llera original del Rec Comtal i els possibles sediments aportats al llarg de la seva vida útil des del moment de la seva construcció com a canal de rec excavat en el terreny.

Ja dins l'espai comprès entre els carrers d'Aragó i de València, aproximadament davant els números 135-137 de l'avinguda Meridiana, en una de les cales realitzades per a sondejar el subsòl de cara a perllongar l'extensió de la rasa de la vorera de muntanya, es localitza un segon segment del traçat del rec Comtal, localitzat a una cota d'1,20 m per sota del nivell actual de pavimentat d'asfalt, documentant només un segment d'1 m de llargada, dimensions de documentació limitades a les dimensions de la cala efectuada per l'obra. Aquest tram o segment està format per una coberta UE 040 obrada amb maons lligades amb ciment, revestits exteriorment per una capa de formigó enlluït.

Vista general de l'estructura UE 040-041, situat a l'avinguda meridiana dins la cala9.

- **Rasa de la vorera de mar:** Les tasques es duen a terme en dues rases al llarg de tota la vorera de mar de l'avinguda Meridiana, entre els carrers de Mallorca i València. La Cala 1, presenta unes característiques morfològiques amb una llargada màxima aproximada de 4,5 m, una amplada d'1,4 m i una profunditat màxima assolida d'1,3 m, seguint els requeriments de l'obra orientats a la futura instal·lació dels nous serveis d'enllumenat i recollida d'aigües.

Pel que fa a la Cala 1, es documenta la presència del col·lector d'aigües residuals UE 027, documentat al llarg de tota la rasa, a 50 cm de la superfície, així com diversos serveis elèctrics a cotes superiors (Foto 218). Durant l'obertura inicial de la rasa a la cantonada amb el carrer de València, es documenta un mur, UE 009, afectat per gran quantitat de serveis, obrat amb pedres lligades amb morter, el qual estaria relacionat amb les escales localitzades a pocs centímetres, el qual seria una de les parts delimitadores de l'accés localitzat en aquest punt. (Fotos 215 a 217).

Detall de la paret lateral de l'accés a la boca antiga de metro, situat al carrer de València amb l'avinguda Meridiana.

En una de les rases transversals, destinades a la instal·lació de nous tubs de connexió del nou clavegueram a aquesta estructura, es documenta un ramal o escomesa antiga, obrada en morter o formigó, amb la presència de diversos embornals (Fotos 219 a 224).

Les tasques d'obertura de la rasa de la vorera de mar, van continuar en direcció sud-est, a la cantonada del carrer de València, amb l'obertura de la zona on es localitza l'estructura UE 008, les quals confirmaren la seva utilitat com a escales d'accés a una antiga boca de metro. (Fotos 225 a 236).

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Vista general de l'accés a una boca de metro antiga, situada al carrer de València amb l'avinguda Meridiana, localitzat inicialment la Cala 1.

Imatge corresponent als volts de 1960, on un camió s'accidenta a l'accés del metro documentat⁸ (al fons s'aprecia l'actual edifici situat al carrer de València amb l'avinguda Meridiana, vorera de mar).

⁸ <https://agora.xtec.cat/escolarambletadelclot/lescola/historia/un-nom-que-ve-de-lluny/>

Imatge corresponent als volts de 1960, on un camió s'acidenta a l'accés del metro documentat⁹.

Aquest espai estava format per unes escales construïdes amb formigó forjat, i una paret lateral que presentava un revestiment de rajols vidrats de fons blanc.

Un cop desestimada la continuïtat de l'obertura de la rasa en aquest punt, fruit tant de la localització d'aquest accés com de la presència d'un gran espai on s'ubica un gran sistema de motors de ventilació de l'actual metro, es desvia el traçat en direcció a la calçada (Fotos 240-241).

Dins l'Àmbit 1 s'efectua el control de les rases efectuades per l'empresa **AGBAR**, en els punts on és susceptible localitzar la presència de part del traçat del Rec Comtal, i la possible localització dels accessos a algun dels refugis esmentats anteriorment (veure apartat 3.3).

És el cas del tram de rasa situat a la vorera de mar entre els carrers de València i d'Aragó, així com la cantonada de la vorera de muntanya en el punt del creuament amb el carrer d'Aragó.

Pel que fa al tram de la vorera de mar entre els carrers de València i d'Aragó, es realitza un tram de rasa d'una llargada aproximada de 300 m , amb una amplada de 40 cm i una

⁹ <http://totbarcelona.blogspot.com/2013/09/parada-del-metro-en-el-clot-19602013.html>

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

profunditat màxima assolida de 60 cm, seguint els requeriments de l'obra orientats a la futura instal·lació dels nous serveis.

Pel que fa a la vorera de muntanya, cantonada amb el carrer d'Aragó, es duu a terme una rasa i un seguit de cales amb l'objectiu de complimentar el servei d'aigua potable, realitzat dins el projecte d'obres de l'àmbit 2 (Fotos 302 a 308).

5.1.1. ÀMBIT 1 - Intervenció arqueològica i cobriment del Rec Comtal.

Durant les obres de realització de la rasa de la vorera de muntanya, es va localitzar la volta del que a priori semblava una estructura indeterminada obrada en formigó, dificultada la seva interpretació per les dimensions de la rasa i la cota assolida de la mateixa (1 m respecte de la superfície), i que es tractava d'un tram finalitzat, situat a la cantonada amb el carrer de Mallorca, fins a poder obtenir el permís per a prosseguir les actuacions en el creuament del carrer.

Detall de la localització de la volta de la UE 011, a tocar d'un altre embornal antic ; Rec Comtal.

Fruit del desmuntatge de gran part de la volta d'aquesta canalització sense control arqueològic, i derivades de les mesures correctores aplicades, es duu a terme la intervenció arqueològica destinada a la documentació de les estructures localitzades, l'anàlisi i documentació del rebliment intern del Rec, així com la posterior realització d'una cala de sondeig, per tal de localitzar la llera original del Rec Comtal i els possibles sediments

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

aportats al llarg de la seva vida útil des del moment de la seva construcció com a canal de rec excavat en el terreny.

Els sediments interns que reblien la canalització, estaven formats per dues capes o estrats estratigràfics :

- la UE 016, corresponent a un estrat format per llims de color gris molt compactats
- la UE 018, corresponent a un estrat format per argiles i llims de consistència lleu, amb gran presència de materials de residus o deixalles i material constructiu d'època contemporània.

Vista de la volta i interior de l'estructura UE 011 amb els sediments depositats; Rec Comtal.

Un cop localitzada la solera d'aquesta estructura contemporània (UE 020), es duu a terme la realització d'un sondeig arqueològic, amb l'objectiu de localitzar la llera original del Rec Comtal, així com la documentació i estudi dels sediments aportats al llarg de la seva vida útil, des del moment de la seva construcció com a canal de rec excavat en el terreny.

Detall del sondeig efectuat a l'interior de l'estructura de formigó UE 001; Rec Comtal.

La seqüència estratigràfica documentada dins el sondeig (Foto 155), presenta dues capes o estrats de sediments, les UE 023 i UE 024, juntament amb la localització del terreny geològic UE 025 a uns 50 cm a partir de la cota de superfície de la solera UE 020.

La UE 023, corresponia a un estrat format per llims i argiles de color ocre, de consistència flonja, amb gran presència d'elements vegetals, i materials ceràmics recuperats emmarcats dins un context cronològic pertanyent al s. XIX.

La UE 024, corresponia a un estrat format per llims de color ocre molt compactes, amb la presència de traces sorrenques, amb la recuperació d'un únic fragment de material ceràmic pertanyent al segle XVII.

L'estudi dels sediments que reblen l'estructura, així com els recuperats dins el sondeig arqueològic, mostren característiques de composició sedimentològiques similars amb un dels estrats localitzats al tall estratigràfic del rebliment del traçat del Rec Comtal documentat al carrer del Dos de Maig – Plaça de les Glòries Catalanes, els sediments de la UE 025 presenten característiques similars als registres d'M2/M8/M11¹⁰.

A la Plaça de les Glòries Catalanes, aquest sediment formava part del canal més primigeni. Per sobre de la UE 024 de l'avinguda Meridiana, fent contacte amb la UE 023, es documenta la presència d'una lleu capeta de sorres la qual es podria associar a M5/M4/M3.

¹⁰ Nomenclatura de l'estudi de sediments realitzats a la intervenció del carrer del Dos de Maig.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Un cop documentades les estructures relacionades amb el traçat del Rec Comtal, les actuacions d'excavació arqueològica van finalitzar amb el cobriment indefinit amb geotèxtil dels dos trams de l'estructura documentada, un cop obtingut el corresponent permís per part del Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya, així com el desmuntatge parcial de la coberta en alguns punts, necessaris per a la instal·lació dels serveis requerits dins el projecte de remodelació de l'avinguda Meridiana.

5.2. ÀMBIT2- Del carrer de la Independència al carrer d'Aragó.

L'estructuració de l'Àmbit 2 pren un caire diferencial respecte de l'Àmbit 1, el qual es subdividia en dos espais, realitzant una obertura alterna de voreres i mitjana. En el cas de l'Àmbit 2, els treballs es duen a terme de forma simultània tant pel que fa a l'obertura de voreres i mitjana, amb el tret diferencial d'efectuar les obertures en rasa i diferents actuacions de moviments de terreny de forma ordenada segons les necessitats de les obres.

Les actuacions de control arqueològic dins aquest tram es van iniciar amb el control visual de les cales realitzades amb anterioritat al control arqueològic, situades a la vorera de muntanya entre els carrers d'Aragó i del Consell de Cent (Cales 1-5), i la Cala 6 situada al tram entre el carrer del Consell de Cent i el carrer de la Independència. Aquestes cales estaven destinades a la col·locació d'un seguit d'arquetes prefabricades, per tal de connectar el nou sistema de recollida d'aigües pluvials al col·lector ja existent, situat sota la vorera de muntanya actual (Fotos 245 a 259).

Les tasques de control van continuar amb l'observació de les tasques mecàniques d'obertura d'un conjunt de cales posteriors, amb la mateixa finalitat que les anteriors ja obertes, i les rases de connexió al sistema de clavegueram actual (Fotos 265 a 270).

Tanmateix, i de forma simultània, es realitza el control d'obertura d'una rasa longitudinal a la vorera de muntanya amb l'objectiu de realitzar la instal·lació d'un nou servei d'aigua potable i de cablejat elèctric (Fotos 271 a 276, 280 a 287).

Al llarg d'aquestes actuacions no es documenta cap estructura i/o resta arqueològica, només destaca la presència, igual com succeeix a l'Àmbit 1, de les restes d'un antic sistema de clavegueram, situat al creuament de l'avinguda Meridiana amb el carrer de la Corunya, amb la peculiaritat en aquest punt, de tractar-se d'un accés o inici senyalitzat amb una fita o placa amb el nom del carrer on es localitza (nomenclatura antiga) (Fotos 277 a 279).

Les rases per a la instal·lació de les arquetes i les seves connexions amb la línia de captació d'aigües pluvials situades a tocar de la mitjana, assoleixen una potència màxima de 90 cm, essent finalment connectades amb el col·lector existent, situat en vorera, la cota superior del qual es troba sobre els 2 m de profunditat respecte la cota de carrer. Les cales realitzades

De forma similar, posteriorment i un cop finalitzades aquestes tasques d'obertura, s'inicien les actuacions a la vorera de muntanya, amb l'obertura d'un tram a la cantonada amb el carrer de Joan I (Fotos 288 a 291).

6. CONCLUSIONS

Els resultats del control arqueològic de les tasques corresponents al projecte de remodelació de l'avinguda Meridiana han estat positius, i varien en funció del tram on es realitzen les actuacions previstes per l'obra així com les àrees precises a controlar.

No obstant, els resultats d'aquesta intervenció aporten poques dades en relació amb el poblament i l'urbanisme de la ciutat de Barcelona al llarg de la seva història, donat que es tracta d'una intervenció preventiva de caràcter molt localitzat i parcial.

Un dels elements que més ha condicionat el volum de dades obtingut ha estat el gran volum de serveis existents en vorera al llarg de tot l'espai controlat, així com la presència de les voltes de coberta dels túnels pertanyents al ferrocarril d'ADIF i la xarxa de METRO, els quals ocupen la part central de l'obra en tota la seva extensió.

Cal destacar la localització de la canalització d'un tram del traçat del Rec Comtal al seu pas per l'avinguda Meridiana, en dos punts concrets :

- Creuament amb el carrer de Mallorca
- Vorera de muntanya davant el núm. 135-137.

La primera dada rellevant que se'n deriva de la intervenció arqueològica és la constatació de la variació de la fisonomia de la sèquia al llarg el temps, així com de la seva reutilització i adequació en diferents punts, atenent a la diversificació o canvis en el seu ús primigeni.

L'estructura documentada al primer punt localitzat, correspon a una canalització contemporània del Rec Comtal, coincidint exactament amb el traçat existent a la documentació (plànols realitzats per Vicenç Martorell el 1930)¹¹, però diferint en les seves característiques constructives o morfològiques, dels trams documentats en altres indrets propers, com poden ser el tram documentat al carrer del Dos de Maig – Plaça de les Glòries Catalanes, realitzat per Iñaki Moreno el 2015, on es documenta un tram extens del traçat amb la seva paret nord, destinada a la contenció de possibles rierades provinents de la banda de muntanya, així com un gran retall que corresponia amb les mides establertes per a la presència del pas del Rec Comtal en aquell espai, amb la peculiaritat destacada de localitzar una potència afegida de 2 m corresponent a una possible sèquia primigènia, amb una amplada d'1,80 m, retallant el terreny geològic de l'indret (tortorà).

¹¹ Enginyer militar de formació, Martorell va ser cap de l'oficina tècnica cartogràfica municipal de Barcelona des del 1925, i impulsor del "Plànol Magistral", anomenat així perquè ha sigut la base de tots els altres plànols que s'han fet al Servei Cartogràfic Municipal de Barcelona (MONTANER, 1998).

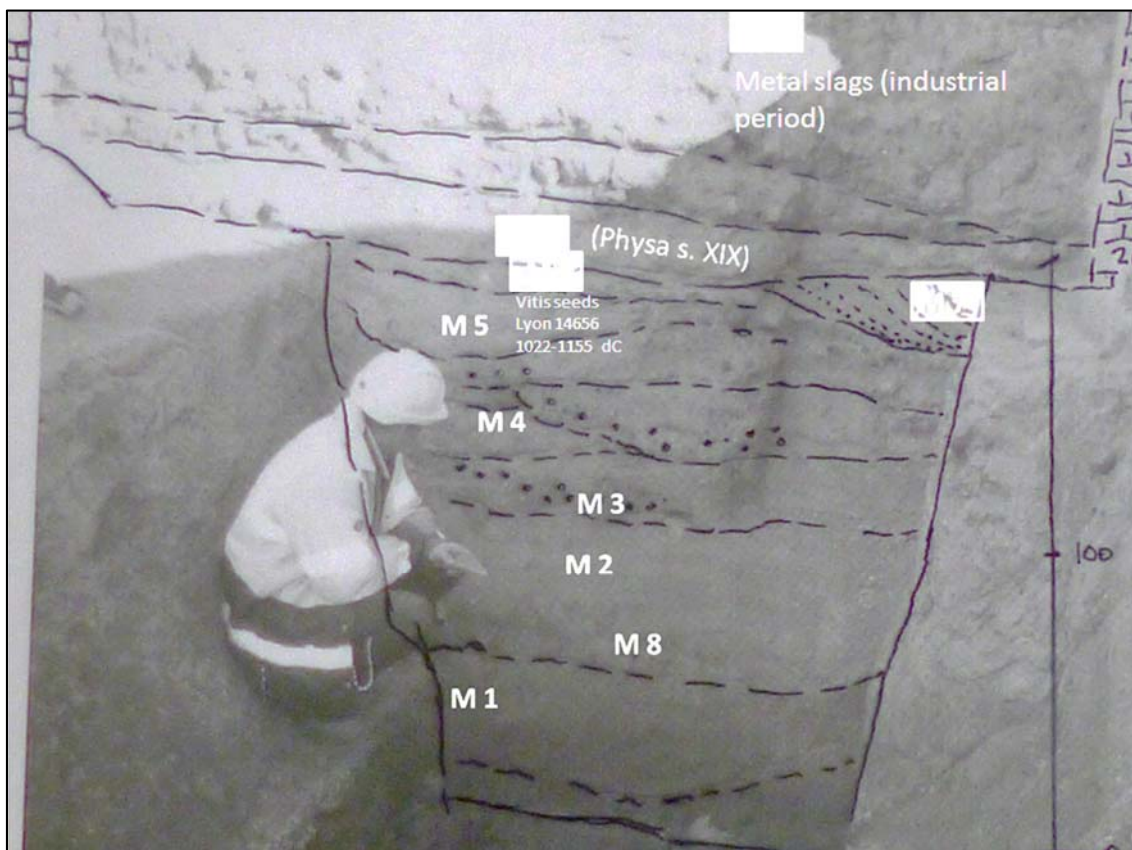

Detall del canal o sèquia primigènia documentada a la intervenció del carrer del Dos de Maig. (Iñaki Moreno, 2015).

En el cas que ens ocupa, l'estudi dels sediments localitzats dins l'actuació de sondeig arqueològic, un cop comparats amb l'estudi realitzat al tall estratigràfic del rebliment del traçat del Rec Comtal documentat al carrer del Dos de Maig – Plaça de les Glòries Catalanes, els sediments de la UE 025 presenten característiques similars als registres d'M2/M8/M11¹².

A la Plaça de les Glòries Catalanes, aquest sediment formava part del canal més primigeni. Per sobre de la UE 024 de Meridiana, fent contacte amb la UE 023, es documenta la presència d'una lleu capeta de sorres la qual es podria associar a M5/M4/M3.

¹² Nomenclatura de l'estudi de sediments realitzats a la intervenció del carrer Dos de Maig. Memòria arqueològica de la intervenció efectuada al carrer de Cartagena, 157-159.x, carrer Dos de maig 187.i i 180. 7 de desembre de 2017 – 18 de març de 2016. Codi: 120/15.Iñaki Moreno (2016-17)

Detall del registre i estudi dels diferents reblliments del canal del Rec Comtal localitzat al carrer del Dos de Maig.¹³

Destaca dins la documentació de l'estrat UE 024, corresponent a una capa d'argiles molt compactades, la recuperació d'un petit fragment de sílex, el qual un cop realitzat un estudi molt preliminar i superficial, sembla antic i que presenta traces d'estar alterat o afectat pel foc. A priori sembla pertànyer a un període anterior al Neolític (Mesolític), tot i que és difícil de determinar.

La resta d'estructures localitzades, pertanyen a elements de serveis urbans d'època contemporània, formats per un grup d'embornals (3), els quals estarien relacionats amb un antic circuit o xarxa de canalitzacions d'aigües residuals, del qual se'n desconeix el traçat, i es trobarien a molta profunditat, donada les dimensions dels pous de desguàs documentats

¹³ Memòria arqueològica de la intervenció efectuada al carrer de Cartagena, 157-159.x, carrer Dos de maig 187.i i 180. 7 de desembre de 2017 – 18 de març de 2016. Codi: 120/15.Iñaki Moreno (2016-17)

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

en aquest embornals, els quals assoleixen una profunditat mínima de 4 m respecte de la cota on s'han localitzat els embornals.

El mur UE 036 localitzat a tocar de l'embornal UE 035, formaria part d'algun edifici enderrocat a la zona, o bé estaria relacionat amb l'embornal i la possible xarxa de clavegueram associada, donada la seva proximitat.

La manca de materials ceràmics o de qualsevol altre element que permeti atorgar datacions precises a les estructures documentades, deixa com a única possibilitat l'anàlisi constructiu de les estructures per tal d'atorgar una datació a les mateixes.

L'estudi i observació del terreny reflexa la gran quantitat d'actuacions realitzades a la zona que ens ocupa, amb diferents rebliments o deposicions sedimentàries.

Les seccions apreciades durant la realització de les cales, presenten diversos paviments del terreny, el panot de vorera amb la seva corresponent preparació de formigó, amb un paviment de formigó per sota, el qual fa palès l'ampliació de la vorera realitzada *a posteriori* d'aquest.

Al llarg de les rases efectuades, la dinàmica és similar, amb la presència del paviment de panot del carrer i la presència en diferents trams d'un paviment de formigó, fruit de les diverses remodelacions urbanístiques del traçat de l'avinguda Meridiana (ampliació de voreres i canvis en el funcionament dels carrers i vials de vehicles). Els sediments localitzats per sota d'aquest paviments estan formats per terres de rebliment de procedència industrial (graves de mida mitjana), rebliments de runa, i per sota trams d'argiles estèrils com de sauló (Fotos 7-8; 16-17; 29-30; 40-41; 56; 83 a 86; 103).

Per últim, cal indicar que no s'ha localitzat cap vestigi dels següents refugis antiaeris, contemplats dins el projecte d'intervenció arqueològica, els quals podrien trobar-se en les immediacions d'aquests indrets :

- Refugi núm. 0249 Carrer de València.
- Refugi núm. 1322 Plaça del Doctor Serrat
- Refugi núm. 0825 Carrer de la Corunya 2
- Refugi núm. 1012 Avinguda Meridiana 47
- Refugi núm. 0073 Avinguda Meridiana 109

7. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

7.1. ÀMBIT1

7.1.1. Cales i rases de sondeig inicials.

1. Vista general de la vorera de mar de l'avinguda Meridiana on es realitza el control.

2. Màquina iniciant obertura de la Cala 1.

3. Màquina realitzant obertura de la Cala 1.

4. Nivell d'argiles un cop estreta la preparació de formigó, Cala 1.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

5. Cala 1.

6. Cala 1, final.

7. Cala 1, secció estratigràfica.

8. Cala 1, secció estratigràfica.

9. Ampliació en direcció a façana de la Cala 1.

10. Localització d'una estructura de graons o escales UE 008 dins la Cala 1.

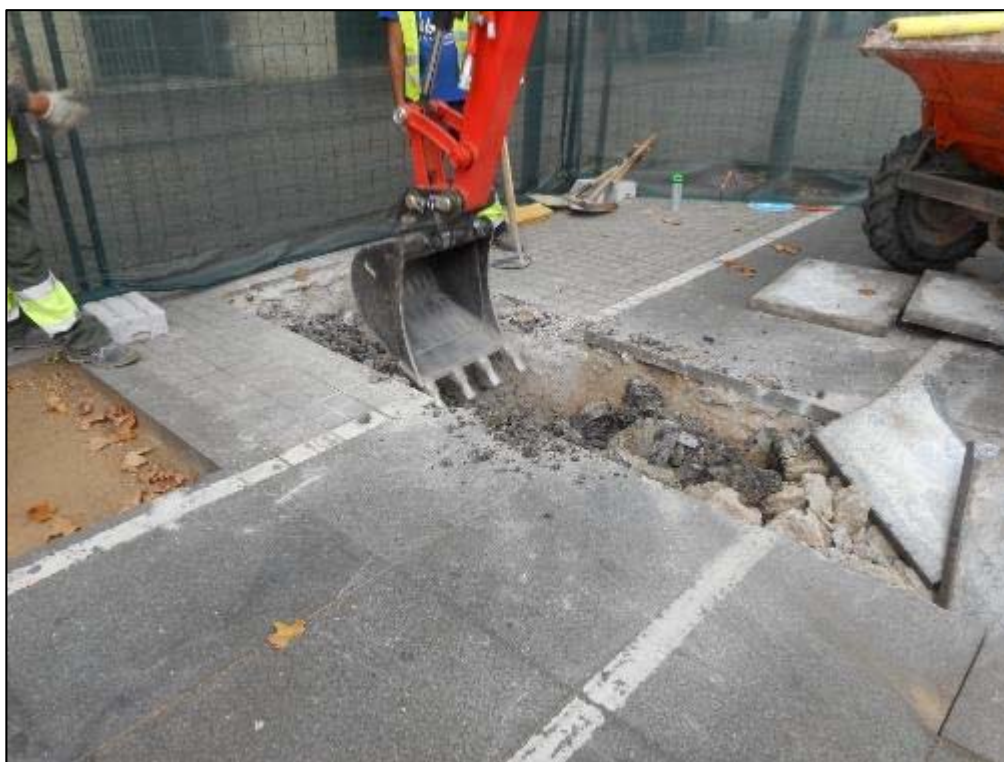
11. Localització d'una estructura de graons o escales UE 008 dins la Cala 1.

12. Detall dels graons o escales UE 008.

13. Detall dels graons o escales UE 008.

14. Inici d'obertura de la Cala 2.

15. Cala 2, final.

16. Cala 2, secció estratigràfica.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

17. Cala 2, secció estratigràfica, presència d'una potent preparació de formigó UE 028.

18. Cala 2, ampliació.

19. Cala 2, ampliació.

20. Cala 2, serveis UE 010 i col·lector UE 027.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

21. Cala 2, presència de maons de protecció de servei elèctric.

22. Màquina iniciant els treballs d'obertura de la Cala 3.

23. Presència de serveis a la Cala 3.

24. Presència de serveis a la Cala 3, final.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

25. Cala 3, final.

26. Cala 3, final.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

27. Cala 3, final.

28. Cala 3, final.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

29. Cala 3, secció estratigràfica.

30. Presència d'un col·lector d'aigües residuals UE 027 a la Cala 3.

31. Cala 4, inici.

32. Cala 4, presència de la coberta del túnel d'ADIF UE 029.

33. Cala 4, serveis UE 030.

34. Cala 4, serveis UE 030.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

35. Cala 4, servei d'enllumenat anterior anul·lat.

36. Cala 5, serveis UE 030.

37. Cala 6, serveis UE 030.

38. Cala 7, serveis.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

39. Cala 7, coberta del túnel d'ADIF UE 029.

40. Sondeig dins de la Cala 7 per a localitzar el col·lector de la vorera de muntanya de l'avinguda Meridiana.

41. Secció estratigràfica del Sondeig dins la Cala 7.

42. Cala 7 serveis UE 030, final.

43. Cala 7 serveis UE 030, final.

44. Cala 7 general, entibat de seguretat.

45. Cala 8, per a connexió amb el col·lector existent.

46. Cala 8, per a connexió amb el col·lector existent.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

47. Cala 8, presència de diversos serveis, i tub de gas a 1 m de profunditat respecte la cota de vorera.

48. Rasa per a instal·lació de tub de connexió a clavegueram existent.

49. Rasa per a instal·lació de tub de connexió a clavegueram existent.

50. Rasa per a instal·lació de tub de connexió a clavegueram existent.

7.1.2. Rasa per a instal·lació de nou clavegueram, vorera de mar.

51. Rasa per a substitució del clavegueram anterior, instal·lació de nou servei.

52. Rasa per a substitució del clavegueram anterior, instal·lació de nou servei.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

53. Rasa per a substitució del clavegueram anterior, servei cobert amb formigó.

7.1.3. Rasa longitudinal per a IMI i Freàtic vorera de muntanya.

54. Inici de la rasa longitudinal a la vorera de muntanya, cantonada carrer de València.

55. Inici de la rasa transversal a la vorera de muntanya.

56. Secció del terreny de la rasa longitudinal.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

57. Perfil sud de la rasa longitudinal, presència de serveis.

58. Tram de la rasa longitudinal, presència d'arqueta de servei telefònic i tubs d'amiant.

59. Substitució dels tubs d'amiant localitzats a tocar de l'arqueta de telefonia.

60. Substitució dels tubs d'amiant localitzats a tocar de l'arqueta de telefonia, detall.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

61. Rasa longitudinal, serveis.

62. Rasa, màquina realitzant treballs.

63. Rasa longitudinal, serveis.

64. Rasa longitudinal, serveis.

65. Rasa longitudinal, serveis.

66. Rasa longitudinal, serveis.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

67. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034.

68. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034.

69. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034.

70. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034, extracció de la coberta de lloses de pedra.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

71. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034, vista de l'interior.

72. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034, vista de l'interior.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

73. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034.

74. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034.

75. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034.

76. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034.

77. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034.

78. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034, cobriment provisional.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

79. Rasa longitudinal, localització de l'antic embornal UE 034, cobriment provisional.

80. Rasa longitudinal, serveis

81. Rasa longitudinal, serveis.

82. Rasa longitudinal.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

83. Rasa longitudinal, secció estratigràfica, perfil nord.

84. Rasa longitudinal, secció estratigràfica, perfil sud.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

85. Rasa longitudinal, secció estratigràfica, perfil nord.

86. Rasa longitudinal, secció estratigràfica, perfil sud.

87. Rasa longitudinal.

88. Rasa longitudinal.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

89. Rasa longitudinal, serveis.

90. Rasa longitudinal, serveis.

91. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat.

92. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat.

93. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat.

94. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat.

95. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça Doctor Serrat, serveis.

96. Localització de l'embornal UE 035, i el mur UE 036 adjacent.

97. Mur UE 036 a tocar de l'embornal UE 035.

98. Antic embornal UE 035, detall.

99. Antic embornal UE 035, detall.

100. Antic embornal UE 035, detall.

101. Rasa longitudinal a tocar de la plaça del Doctor Serrat, serveis.

102. Rasa longitudinal a tocar de la plaça del Doctor Serrat, serveis.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

103. Secció estratigràfica del tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat, perfil nord.

104. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat, màquina realitzant treballs.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

105. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat, màquina realitzant treballs.

106. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat.

107. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat.

108. Rasa longitudinal, tram a tocar de la plaça del Doctor Serrat.

109. Localització de l'embornal UE 037.

110. Localització de l'embornal UE 037.

111. Localització de l'embornal UE 037.

112. Obertura del tram que creua el carrer de València.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

113. Obertura del tram que creua el carrer de València.

114. Obertura del tram que creua el carrer de València.

115. Obertura del tram que creua el carrer de València.

116. Obertura del tram que creua el carrer de València.

7.1.4. Documentació del Rec Comtal i estructures relacionades.

117. Localització de la volta de coberta UE 011 pertanyent al Rec Comtal, a tocar de l'embornal UE 037.

118. Màquina realitzant la neteja de la runa del Rec.

119. Volta de canó UE 011 pertanyent a la canalització del Rec comtal.

120. Interior de la canalització del Rec Comtal.

121. Interior de la canalització del Rec Comtal.

122. Interior de la canalització del Rec Comtal.

123. Interior de la canalització del Rec Comtal.

124. Vista exterior de la canalització del Rec Comtal.

125. Mur UE 012.

126. Mur UE 012.

127. Mur UE 012.

128. Vista general de la zona on es realitza l'excavació arqueològica de l'obliteració del Rec Comal.

129. Arqueòlegs realitzant les tasques d'excavació metodològica del sediment que oblitera l'estructura.

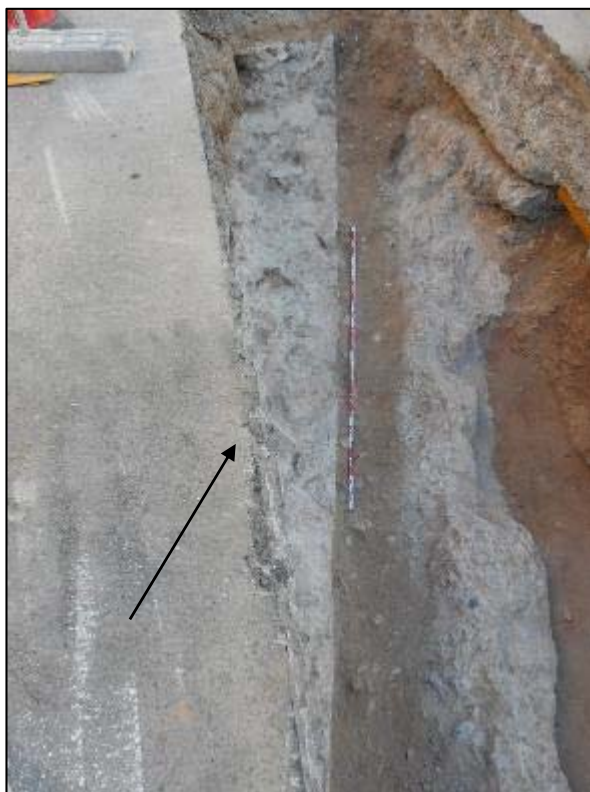
130. Excavació del terreny que oblitera l'estructura, inici/vista general.

131. Excavació del terreny que oblitera l'estructura, inici/vista general.

132. Excavació del terreny que oblitera l'estructura, inici/vista general.

133. Mur UE 012, paral·lel al traçat de la canalització del Rec Comtal.

134. Detall de la secció estratigràfica que amortitza l'estructura UE 011 en diferents punts del traçat.

135. Detall de la secció estratigràfica que amortitza l'estructura UE 011 en diferents punts del traçat.

136. Detall de la secció estratigràfica que amortitza l'estructura UE 011 en diferents punts del traçat.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

137. Detall de la secció estratigràfica que amortitza l'estructura UE 011 en diferents punts del traçat.

138. Presència d'un retall indeterminat UE 021 a la solera de l'estructura UE 011.

139. Presència d'un retall UE 021, el qual afecta la volta i la solera de l'estructura UE 011.

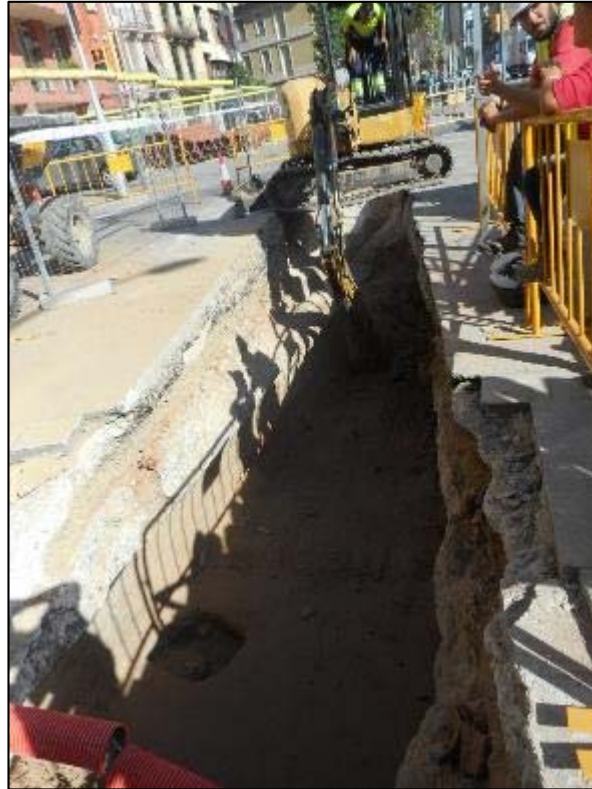
140. Mur UE 012 i part de la volta del Rec UE 011, un cop excavat el sediment UE 014 que rebleix l'espai entre ambdues estructures.

141. Mur UE 012 i part de la volta del Rec UE 011, un cop excavat el sediment UE 014 que rebleix l'espai entre ambdues estructures.

142. Mur UE 012 i part de la volta del Rec UE 011, s'aprecia una capa de formigó UE 019 un cop exhaurit l'estrat UE 014.

143. Vista general de l'estructura UE 011 un cop finalitzada l'excavació arqueològica del sediment que el rebleix.

144. Vista general de l'estructura UE 011 un cop finalitzada l'excavació arqueològica del sediment que el rebleix.

145. Vista general de l'estructura UE 011 un cop finalitzada l'excavació arqueològica del sediment que el rebleix.

146. Vista general de l'estructura UE 011 un cop finalitzada l'excavació arqueològica del sediment que el rebleix.

147. Vista general de l'estructura UE 011 un cop finalitzada l'excavació arqueològica del sediment que el rebleix.

148. Vista general de l'estructura UE 011 un cop finalitzada l'excavació arqueològica del sediment que el rebleix.

149. Vista de l'interior de l'estructura UE 011 un cop finalitzada l'excavació arqueològica del sediment que el rebleix.

150. Sondeig marcat a la solera UE 020 de l'estructura UE 011.

151. Sondeig marcat a la solera de l'estructura UE 011.

152. Màquina realitzant el desmuntatge de la solera per al sondeig.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

153. Detall de la secció Sud de la rasa, servei elèctric i clavegueram que afecten la volta de l'estructura UE 011.

154. Detall de la secció Sud de la rasa, servei elèctric i clavegueram que afecten la volta de l'estructura UE 011.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

155. Sondeig arqueològic per tal de detectar estratigrafia del canal del Rec primigeni, inici.

156. Sondeig, final.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

157. Sondeig, final.

158. Sondeig, final.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

159. Vista general de l'estructura UE 011 amb el sondeig finalitzat..

160. Sondeig finalitzat, secció Nord.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

161. Sondeig finalitzat, secció Oest.

162. Sondeig finalitzat, secció Oest.

163. Dipòsit UE 013 amb enlluït intern.

164. Vista general de l'estructura de canalització del Rec Comtal UE 011, un cop finalitzades les actuacions d'excavació arqueològica arrel de les mesures correctores aplicades.

165. Vista general de l'estructura de canalització del Rec Comtal UE 011, un cop finalitzades les actuacions d'excavació arqueològica arrel de les mesures correctores aplicades.

166. Vista general de l'estructura de canalització del Rec Comtal UE 011, un cop finalitzades les actuacions d'excavació arqueològica arrel de les mesures correctores aplicades.

167. Vista general de l'estructura de canalització del Rec Comtal UE 011, un cop finalitzades les actuacions d'excavació arqueològica arrel de les mesures correctores aplicades.

168. Cobriment amb geotèxtil del tram localitzat del Rec Comtal i estructures properes.

169.Cobriment amb geotèxtil del tram localitzat del Rec Comtal i estructures properes.

170.Cobriment amb àrids del tram localitzat del Rec Comtal i estructures properes.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

171. Compactació dels àrids abocats en el cobriment del tram localitzat del Rec Comtal i estructures properes.

172. Cobriment amb àrids del tram localitzat del Rec Comtal i estructures properes.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

173. Compactació dels àrids abocats en el cobriment del tram localitzat del Rec Comtal i estructures properes.

174. Anivellament amb morter sec en el cobriment del tram localitzat del Rec Comtal i estructures properes.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

175.Construcció d'encofrat per a l'ompliment de la volta del Rec Comtal situada sota vorera per motius de seguretat.

176.Ompliment amb formigó líquid de la volta del Rec Comtal situada sota vorera per motius de seguretat.

177.Prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

178.Prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

179. Estructura obrada amb maons UE 047.

180. Prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

181.Prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

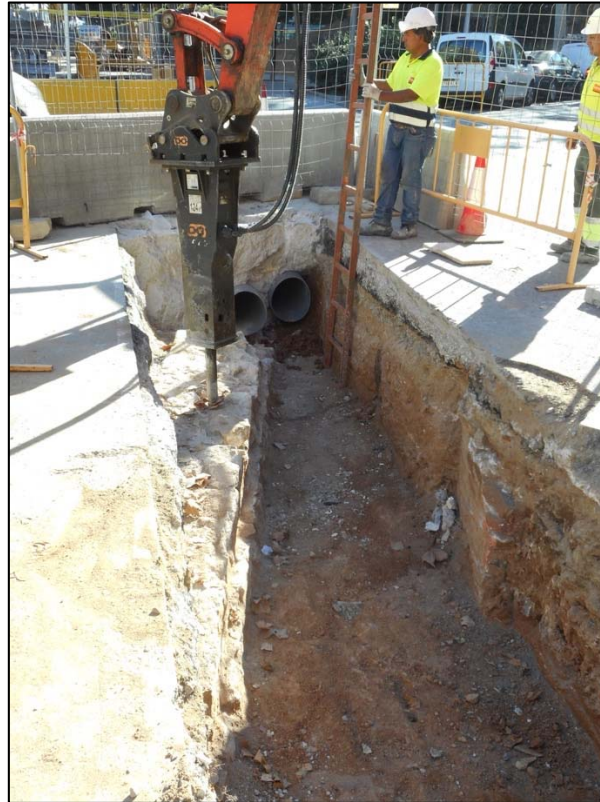
182.Prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

183.Prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

184.Prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya, a la dreta UE 047.

185.Desmuntatge de la prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

186.Desmuntatge de la prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

187. Desmuntatge de la prolongació del mur UE 012 al llarg de la rasa de muntanya.

188. Alçat de l'estructura UE 047.

189. Estat de la prolongació del mur UE012 un cop realitzat el desmuntatge fins a cota requerida.

190. Cobriment de les restes de la prolongació del mur UE 012 un cop realitzat el desmuntatge fins a cota requerida.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

191. Cala 9, cantonada carrer de València presència de la volta de l'estructura UE 040, afectada per diversos serveis, Tram Sud del Rec Comtal.

192. Cala 9, presència de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

193.Cala 9, presència de la volta l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

194.Cala 9, presència de l'estructura UE 040, afectada per diversos serveis, en primer terme arqueta UE 039 obrada en maons i formigó.

195.Cala 9, presència de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

196.Cala 9, presència de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

197.Cala 9, detall de la volta de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

198.Cala 9, presència de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

199.Cala 9, presència de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

200.Desmuntatge parcial de la volta de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

201.Cala 9, obertura de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

202.Cala 9, obertura de l'estructura UE UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

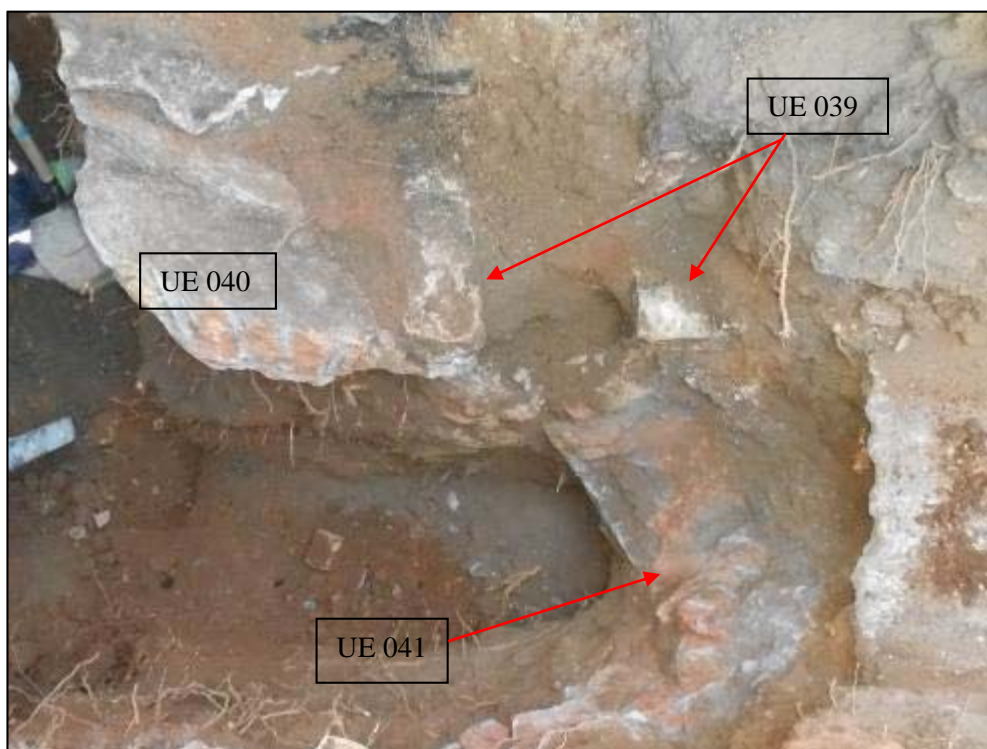
203.Cala 9, detall de l'obertura de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

204.Cala 9, detall de obertura de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

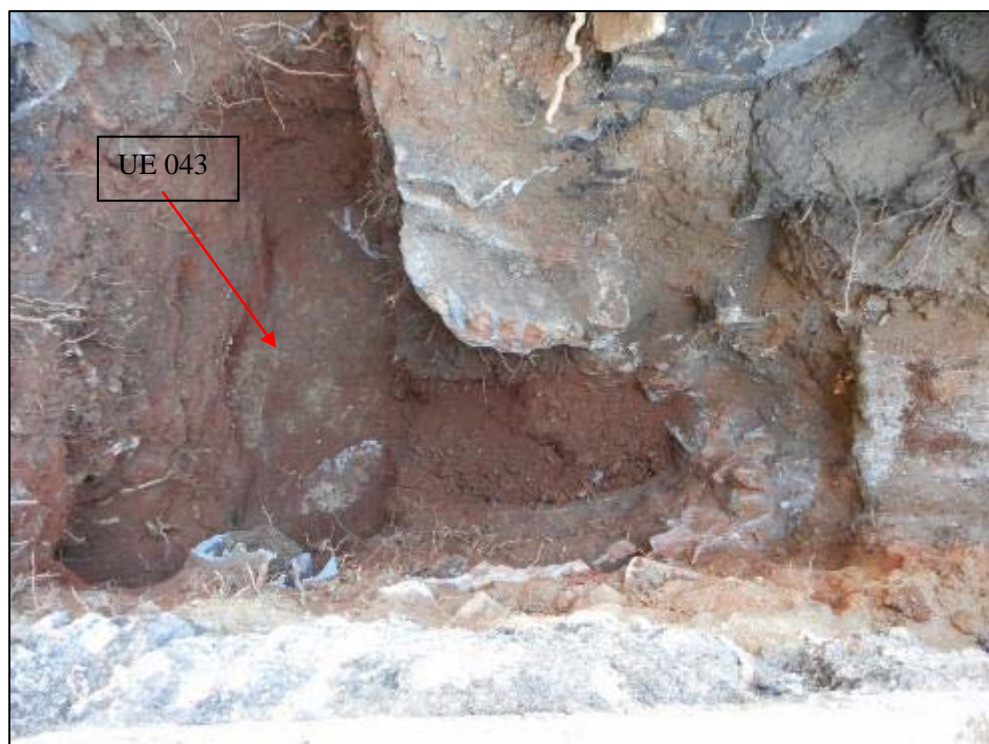
205.Cala 9, obertura de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

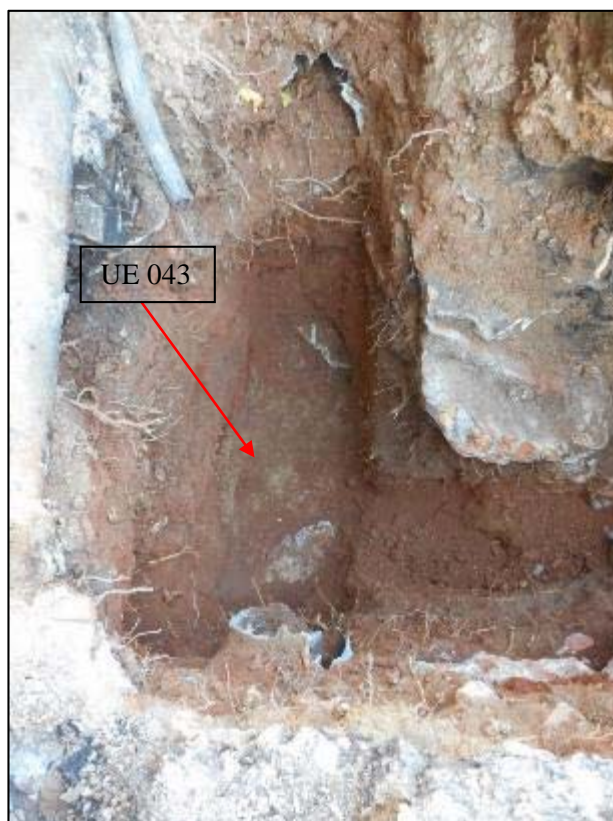
206.Cala 9, obertura de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

207.Cala 9, obertura de l'estructura UE 040, Tram Sud del Rec Comtal.

208.Cala 9, finalització del buidat del rebliment intern, al fons en ocre solera UE 043, (possible terreny geològic) , Tram Sud del Rec Comtal.

209. Detall del fons o solera en ocre, Tram Sud del Rec Comtal.

210. Cala 9, obertura de l'estructura corresponent al Tram Sud del Rec Comtal.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

211.Cala 9, cobriment amb geotèxtil de l'estructura del Tram Sud del Rec Comtal.

212.Cala 9, cobertura amb geotèxtil de l'estructura del Tram Sud del Rec Comtal.

7.1.5. Rasa longitudinal per a IMI i Freàtic vorera de mar.

213. Màquina iniciant els treballs de la rasa longitudinal a la vorera de mar.

214. Rasa longitudinal, extracció de paviment de panot.

215. Rasa longitudinal, serveis.

216. Rasa longitudinal, detall del mur UE 009 que funcionaria amb les escales UE 008 documentades a les cales inicials.

217. Rasa longitudinal, detall del mur UE 009 que funcionaria amb les escales UE 008 documentades a les cales inicials.

218. Rasa longitudinal, detall del mur UE 009 que funcionaria amb les escales UE 008 documentades a les cales inicials.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

219. Col·lector UE 027 present al llarg de tot el recorregut de la rasa longitudinal, vorera de mar.

220. Obertura de rasa per connectar el col·lector a clavegueram existent.

221. Sostre del col·lector UE 027 existent.

222. Detall del col·lector existent.

223. Obertura de ramal o escomesa antiga.

224. Antic embornal.

225. Perfil de la rasa, secció, servei anterior.

226. Obertura de la rasa a la zona de les escales UE 008 documentades durant les cales inicials.

227. Obertura de la rasa a la zona de les escales UE 008 documentades durant les cales inicials.

228. Obertura de la rasa a la zona de les escales UE 008 documentades durant les cales inicials.

229. Detall de les escales UE 008 documentades durant les cales inicials.

230. Detall de les escales UE 008 documentades durant les cales inicials.

231. Vista general de l'accés a un espai soterrat (antiga boca de metro).

232. Obertura de la rasa a la zona de les escales UE 008 documentades durant les cales inicials.

233. Detall del mur UE 009 i escales UE 008 documentades durant les cales inicials.

234. Detall interior enrajolat del mur nord UE 009 de l'accés soterrat d'una antiga boca de metro.

235. Detall del mur UE 009 i escales UE 008 documentades durant les cales inicials.

236. Detall de la secció sud de l'accés d'una antiga boca de metro, documentades durant les cales inicials.

237. Detall del rebliment i secció sud, a la zona de l'accés de l'antiga boca de metro.

238. Màquina realitzant les tasques de reparació de la paret del prisma per a l'equipament de ventilació del metro actual.

239. Espai de l'accés de l'antiga boca de metro, un cop realitzada la reparació de la paret del prisma per a l'equipament de ventilació del metro actual.

240. Màquina realitzant les tasques de reompliment de l'accés de l'antiga boca de metro documentada.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

241. Obertura d'un traçat alternatiu davant l'abundant presència de serveis i boca de metro antiga.

242. Obertura d'un traçat alternatiu davant l'abundant presència de serveis i boca de metro antiga.

243. Localització de traçat de clavegueram antic a la cantonada amb el Carrer d'Aragó.

244. Localització de traçat de clavegueram antic a la cantonada amb el Carrer d'Aragó.

245. Localització de traçat de clavegueram antic a la cantonada amb el Carrer d'Aragó.

7.2. ÀMBIT2.

7.2.1. Rasa longitudinal per serveis elèctrics i recollida d'aigües pluvials.

246. Cala 5 en el tram entre el carrer del Consell de Cent i de la Independència, per a col·locar nous embornals.

247. Cala 4 en el tram entre el carrer del Consell de Cent i de la Independència, per a col·locar nous embornals.

248. Cala 3 en el tram entre el carrer del Consell de Cent i de la Independència, per a col·locar nous embornals.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

249. Cala 6 en el tram entre el carrer del Consell de Cent i de la Independència, per a col·locar nous embornals.

250. Detall d'una rasa destinada a la col·locació de nous vorals i reixat de recollida aigües pluvials.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

251. Cala 1 cantonada del carrer d'Aragó, per a col·locar nous embornals.

252. Cala 1 en el tram cantonada amb el carrer d'Aragó, per a col·locar nous embornals.

253. Màquina realitzant la Cala 1 cantonada del carrer d'Aragó, per a col·locar nous embornals.

254. Cala 1 finalitzada, cantonada del carrer d'Aragó, per a col·locar nous embornals.

255. Cala 8 finalitzada, desmuntatge de servei en desús de fibrociment.

256. Cala 9 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència, per a col·locar nous embornals.

257. Cala 8 desmuntatge sobre col·lector existent, per a col·locar nous embornals.

258. Rasa de connexió a la cala 6 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

259. Rasa de connexió a la cala 2 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

260. Cala final , cantonada carrer de la Independència.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

261. Espai rebaixat dins la mitjana entre els carrers del Consell de Cent i d'Aragó, vorera de mar.

262. Rasa de connexió a la cala 3 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

263. Rasa de connexió a la cala 4 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

264. Rasa de connexió a la cala 5 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

265. Rasa de connexió a la cala 5 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

266. Detall de la seqüència estratigràfica, a l'espai rebaixat dins la cala 5 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

267. Màquina realitzant la rasa de connexió a la cala 5 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

268. Màquina realitzant la rasa de connexió a la cala 5 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

269. Rasa de connexió a la cala 5 en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

270. Rasa per a la instal·lació de servei elèctric, en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

271. Rasa per a la instal·lació de servei elèctric, en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

272. Rasa per a la instal·lació de servei elèctric, en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

273. Rasa per a la instal·lació de servei elèctric, en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

274. Rasa per a la instal·lació de servei elèctric, en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

275. Rasa per a la instal·lació de servei elèctric, en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència, final.

276. Rasa per a la instal·lació de servei elèctric, en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència, creuant al carrer d'Aragó.

277. Rasa per a la instal·lació de servei elèctric, en el tram entre els carrers del Consell de Cent i de la Independència.

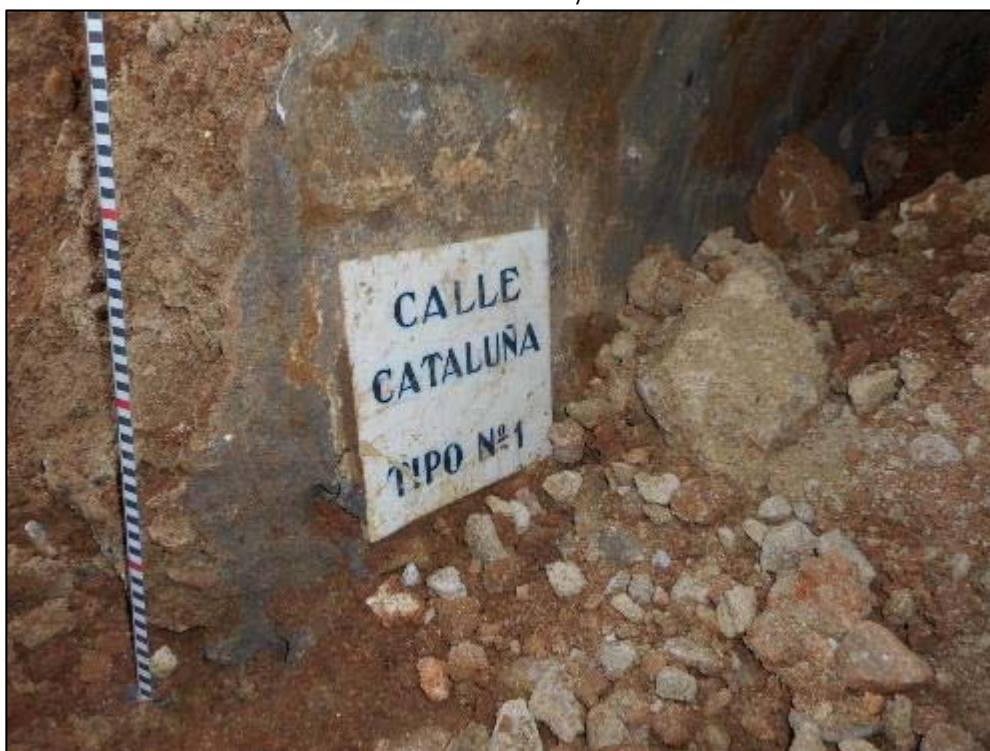

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

278. Localització d'un tram de clavegueram antic al creuament del carrer de la Corunya.

279. Localització d'un tram de clavegueram antic al creuament del carrer de la Corunya.

280. Placa informativa o fita de senyalització del tram de clavegueram antic al creuament del carrer de la Corunya.

281. Final del tram de rasa a la cantonada amb el carrer de la Independència.

282. Obertura de rasa a la vorera de muntanya, cantonada carrer d'Aragó.

283. Obertura de rasa a la vorera de muntanya, cantonada amb carrer d'Aragó.

284. Obertura de rasa a la vorera de muntanya, cantonada amb carrer d'Aragó.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

285. Obertura de rasa a la vorera de muntanya, cantonada amb carrer d'Aragó, direcció Nord.

286. Obertura de rasa a la vorera de muntanya, creuant carrer d'Aragó direcció Nord.

287. Obertura de rasa a la vorera de muntanya, creuament carrer d'Aragó direcció Nord.

288. Obertura de rasa a la vorera de muntanya, creuament carrer d'Aragó direcció Nord.

7.2.2. Rasa longitudinal per a IMI i Freàtic vorera de mar.

289. Obertura de rasa a la vorera de mar, cantonada amb carrer de Joan I.

290. Obertura de rasa a la vorera de mar, cantonada amb carrer de Joan I.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

291. Obertura de rasa a la vorera de mar, cantonada amb carrer de Joan I direcció Independència.

292. Obertura de rasa a la vorera de mar, cantonada nord amb el carrer Joan I.

7.3. ÀMBIT 1 ESPAI CENTRAL – MITJANA.

293. Vista general de les tasques d'obertura i preparació per a l'encofrat destinat als parterres de la zona de la mitjana de l'avinguda (entre carrers de València i d'Aragó).

7.4. ÀMBIT 1 RASES INSTAL·LACIÓ AIGUA.

294. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar.

295. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar.

296. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar.

297. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar.

298. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

299. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar. Presència d'estructures contemporànies de l'edifici adjacent.

300. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

301. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar.

302. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i València, vorera de mar.

303. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar.

304. Rasa per a la instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de mar, final.

305. Cala de sondeig per a instal·lació de servei d'aigua, en el tram entre els carrers d'Aragó i de València, vorera de muntanya.

306. Tram de rasa, cantonada del carrer d'Aragó, vorera de muntanya.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

307. Tram de rasa, cantonada del carrer d'Aragó, vorera de muntanya.

308. Tram de rasa, cantonada del carrer d'Aragó, vorera de muntanya.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

309. Tram de rasa, cantonada del carrer d'Aragó, vorera de muntanya.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

8. UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 001
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT 1 Cales i rasa freàtic vorera mar	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva		
DESCRIPCIÓ :	Paviment de panot, rajoles de 20x20x23 cm		
COTES :	20-20,6 msnm		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		És reblert per
	Cobreix a	003-028	És cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 002
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT 1 Cales i rasa freàtic vorera mar	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva		
DESCRIPCIÓ :	Lloses de pedra granítica , mides 80x60x5cm i 80x40x5cm		
COTES :	20-20,6 msnm		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		És reblert per
	Cobreix a	003	És cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 003	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT 1 Cales i rasa freàtic vorera mar	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Preparació de paviment, formigó, gruix 10cm			
COTES :	20-20,6 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	004-009-029	És cobert per	001-002
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE: 004
Sector: Carrer Mallorca - València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera mar		Cronologia: s. XX
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Paviment d'asfalt, gruix 30cm 20-20,6 msnm			
COTES :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	044	Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	005	És cobert per	003
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE: 005
Sector: Carrer Mallorca - València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera mar		Cronologia: s. XX
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Sorres compactades, gruix 15cm.			
COTES :	20-20,6 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	045	Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	006-008-010-027-030-035-036-037-039	És cobert per	004
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	009	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE: 006
Sector: Carrer de Mallorca - carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera mar		Cronologia: s. XX
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Sauló, gruix 15cm			
COTES :	20-20,6 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	007	És cobert per	005
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 007	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera mar	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Argiles amb nòduls de calç, gruix mínim 60cm.			
COTES :	20msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	047	Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	006-028
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 008	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera mar	Cronologia: s. XX (1960)	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Escales d'accés a espai soterrat, formigó.			
COTES :	20msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	005
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 009	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera mar	Cronologia: s. XX (1960)	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Mur lateral pertanyent a un antic accés al metro.			
COTES :	20msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	003
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	005

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 010	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Conjunt de diversos serveis elèctrics localitzats al grup de Cales 1-6 i la rasa de freàtic de la vorera de mar. Localitzats a 50cm respecte la cota de superfície.			
COTES :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	005
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 011	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX (X-XI / XX)	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Volta de formigó pertanyent a la canalització del REC COMTAL			
COTES :	21,10 - 20,71 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	040-041	Equivalent a	
	Rebleix a	015	És reblert per	016-018
	Cobreix a		És cobert per	033
	Talla a		Tallat per	021-038
	Es recolza a		Se li recolza	017
	S'entrega a		Se li entrega	014-019

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 012	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s.XVIII-XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Mur obrat amb pedres de mida mitjana i abundant morter de calç blanc, adjacent a la canalització del Rec Comtal, mides 75/80x80cm x 5m de llargada mínima.			
COTES :	20,95 – 20,43 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	033
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	014-019

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 013	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Dipòsit obrat amb rajols i morter, aprofita part de les parets de la canalització del Rec Comtal UE 011.			
COTES :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	038	És reblert per	026
	Cobreix a		És cobert per	033
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 014	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Argiles soltes de color marró clar, poc compactes, presència de restes de material constructiu.			
COTES :	21 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	019	És cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	011-012	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 015	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura negativa			
DESCRIPCIÓ :	Retall per encabir UE 011.			
COTES :	20,72 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	011
	Cobreix a		És cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 016	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Llims de color gris, bastant compactats. Gruix 20cm.			
COTES :	20,70 – 19,80msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	011	És reblert per	
	Cobreix a	018	És cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 017	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Mur obrat amb pedres de mida mitjana lligades amb morter de calç blanc. Mides 55cm llarg per 30cm ample			
COTES :	20,36 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	033
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a	011	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 018	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Argiles soltes amb restes de material constructiu, runa i deixalles. Potència 40cm.			
COTES :	19,80 – 19,28msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	011	És reblert per	
	Cobreix a	020	És cobert per	016
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 019	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Rebliment o capa de formigó entre les estructures 011 i 012.			
COTES :	20,90 - 20,40 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	020	És cobert per	014
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	011-012	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 020	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Llosa de formigó, realitza les funcions de solera o fons de la canalització UE 011 del Rec Comtal.			
COTES :	19,28 -19,03msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	023	És cobert per	019
	Talla a		Tallat per	021
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 021	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura negativa			
DESCRIPCIÓ :	Retall circular que afecta tant la volta del Rec com la seva solera.			
COTES :	21 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	022
	Cobreix a		És cobert per	
	Talla a	011-020	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 022	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Farciment, argiles de color beix soltes.			
COTES :	21 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	021	És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 023	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: SONDEIG ARQUEOLÒGIC	Cronologia: s. XIX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Argiles de color marró clar- beix, poc compactes. Elevada presència de petits mol-luscs, matèria orgànica.			
MATERIAL DIRECTOR / COTES :	Ceràmica de l'arracada. 19,03-18,83 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	024	És cobert per	020
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 024	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: SONDEIG ARQUEOLÒGIC	Cronologia: s. XVII?	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Argiles de color marró clar- beix, compactes molt netes. Presència de petits mol-luscs, matèria orgànica, i traces de sorres.			
MATERIAL DIRECTOR / COTES :	Ceràmica blava. 18,83 – 18,73 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	025	És cobert per	023
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 025	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: SONDEIG ARQUEOLÒGIC	Cronologia: GEOLÒGIC?	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Argiles de color vermellós amb traces de petites acumulacions fèrriques, molt compacte. Absència total de materials arqueològics d'aportació antròpica.			
COTES :	28,73 – 18,28 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	024
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 026	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Argiles de color marró clar- beix, compactes molt netes. Presència de petits mol·luscs, matèria orgànica, i traces de sorres.			
COTES :	20,21 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	013	És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	033
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 027	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera mar	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Col·lector d'aigües residuals, obrat en formigó. Localitzat a 60-125cm respecte la cota de superfície.			
COTES :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	005
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 028	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera mar	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Paviment d'asfalt, potència 1m. Cala 2.			
COTES :	21 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	007	És cobert per	001
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 029	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Coberta de la volta de formigó del túnel ferroviari d'ADIF. Localitzat a 40-60cm respecte la cota de superfície.			
COTES :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	003
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 030	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Conjunt de diversos serveis elèctrics localitzats al grup de Cales 1-6 i la rasa de freàtic de la vorera de mar. Localitzats a 50cm respecte la cota de superfície.			
COTES :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	005
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 031	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Paviment d'asfalt. Potència 20-30cm.			
COTES :	21 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	032	És cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 032	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Preparació de formigó. Potència 20cm.			
COTES :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	033	És cobert per	031
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 033	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Conjunt de diversos serveis elèctrics localitzats al grup de Cales 1-6 i la rasa de freàtic de la vorera de mar. Localitzats a 50cm respecte la cota de superfície.			
COTES :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	011-012-013-014-017-026	És cobert per	032
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE: 034	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva		
DESCRIPCIÓ :	Embornal. Presenta coberta de lloses en horitzontal, cobrint el pou de l'embornal el qual assoleix una profunditat màxima de 4m.		
COTES :	20 msnm		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a	
	Rebleix a	És reblert per	
	Cobreix a	És cobert per	
	Talla a	Tallat per	
	Es recolza a	Se li recolza	
	S'entrega a	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE: 035	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva		
DESCRIPCIÓ :	Embornal. Presenta coberta de lloses en horitzontal, cobrint el pou de l'embornal el qual assoleix una profunditat màxima de 4m.		
COTES :	20 msnm		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a	
	Rebleix a	És reblert per	
	Cobreix a	És cobert per	005
	Talla a	Tallat per	
	Es recolza a	Se li recolza	
	S'entrega a	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE: 036	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Mur		
DESCRIPCIÓ :	Mur obrat amb pedres de mida petita i rajols, lligats amb morter de calç blanc. Situat a tocar de l'embornal UE 036.		
COTES :	20 msnm		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a	
	Rebleix a	És reblert per	
	Cobreix a	És cobert per	005
	Talla a	Tallat per	
	Es recolza a	Se li recolza	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

S'entrega a	Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE: 037	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva		
DESCRIPCIÓ :	Embornal. Presenta coberta de lloses en horitzontal cobrint el pou de l'embornal el qual assoleix una profunditat màxima de 4m.		
COTES :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a	
	Rebleix a	És reblert per	
	Cobreix a	És cobert per	005
	Talla a	Tallat per	
	Es recolza a	Se li recolza	
	S'entrega a	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE: 038		
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Retall			
DESCRIPCIÓ :	Retall per encabir dipòsit UE 013			
COTES :	20,21 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a		
	Rebleix a	És reblert per	013	
	Cobreix a	És cobert per		
	Talla a	011	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE: 039	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València	Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva		
DESCRIPCIÓ :	Arqueta de maons.		
COTES :	19,50 msnm		
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	Equivalent a	
	Rebleix a	És reblert per	
	Cobreix a	És cobert per	005
	Talla a	Tallat per	
	Es recolza a	Se li recolza	
	S'entrega a	Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE: 040	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya		Cronologia: s. XX (X-XI / XX)	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva				
DESCRIPCIÓ :	Volta de maons amb recobriment superior de formigó, pertanyent a la canalització del REC COMTAL.				
COTES :	19,80- 19,50 msnm				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	011-041	Equivalent a		
	Rebleix a		És reblert per		
	Cobreix a		És cobert per	047	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a	041	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega	040	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE: 041	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: TRAM1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya		Cronologia: s. XX (X-XI / XX)	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva				
DESCRIPCIÓ :	Paret de maons pertanyent a la canalització del REC COMTAL.				
COTES :	19,80- 18,50 msnm				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	011-041	Equivalent a		
	Rebleix a		És reblert per		
	Cobreix a		És cobert per	047	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	040	
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE: 042	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya		Cronologia: s. XX (X-XI / XX)	
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Farciment del REC COMTAL				
COTES :	19,50 – 18,50 msnm				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		És reblert per		
	Cobreix a	043	És cobert per	040	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a	040	Se li entrega		

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 043	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX (X-XI / XX)	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Solera del REC COMTAL. Possible geològic, argila compactada de matriu càlcica de color ocre-verdós.			
COTES :	18,50 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	042
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 044	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Paviment d'asfalt. Potència 30 cm aprox.			
COTES :	21 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	004	Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	045-047	És cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 045	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat.			
DESCRIPCIÓ :	Sauló Potència 20 cm aprox.			
COTES :	20,70 – 20,50 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	005	Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	046	És cobert per	044
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 046	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Runa barrejada amb argiles. Potència 40 cm aprox.			
COTES :	20,50 – 20,10 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	047	És cobert per	045
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 047	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Argila vermella molt compacta. Potència 20 cm aprox.			
COTES :	20,10 – 19,90 msnm			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	007	Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a	040-41	És cobert per	046
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE: 047	
Sector: Carrer de Mallorca – carrer de València		Fase: ÀMBIT1 Cales i rasa freàtic vorera muntanya	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura positiva			
DESCRIPCIÓ :	Mur o envà obrat amb maons, lligats amb morter de calç blanc-beix. Potència mínima 70cm.			
COTES :	20,55- 19,85			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		És reblert per	
	Cobreix a		És cobert per	044
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

9. INVENTARI DE MATERIALS

UE	DATA	Núm FRAG	CODI	DEF FRAG	FORMA	ACAB INT	ACAB EXT	DECO INT	DECO EXT	OBSERVACIONS
014	S.XIX-XX	1	30000	PE	COP					Blanc
		1	30000	VO	AMP					Coll d'ampolleta, blanc
		1	14005	FO	FOG					
		1	14005	FO	FIN					
		1	14003	AG	FIN	VI	VI			Marró
		2	14003	VO	GIB	VI	VI			Marró
		1	14003	VO	PAT	VI	VI			Marró, degotims en groc
		1	14306	SF	PAT	VI	VI	PI		Policrom
		4	14003	VO	TEN	VI	VI			Marró
		1	14302	PS	APL	VI	VI			Element elèctric
		1	14003	SF	FIN	VI				Marró
		1	50014	SF	FIN	VI	VI	PI		Pintat blau
		1	14303	SF	PAT	VI	VI	PI		Segell en verd (...OVIEDO..)

UE	DATA	Núm FRAG	CODI	DEF FRAG	FORMA	ACAB INT	ACAB EXT	DECO INT	DECO EXT	OBSERVACIONS
023	S.XVII-XVIII	1	20002	SF	FIN					
		1	14003	VO	GIN	VI	VI			Marró
		1	14003	SF	FIN	VI				Marró
		6	14003	VO	CSS	VI	VI			Marró
		6	14003	SF	FIN	VI	VI			Marró
		2	14003	NA	FIN	VI	VI			Ocre-groc
		1	14107	VO	PAT	VI	VI	PI		
		1	14103	SF	FIN	VI	VI	PI		
		1	14303	VO	PAT	VI	VI	PI		
		1	14303	SF	PAT	VI	VI	PI		Segell (...23..)
		1	14107	SF	FIN	VI	VI	PI		

10. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

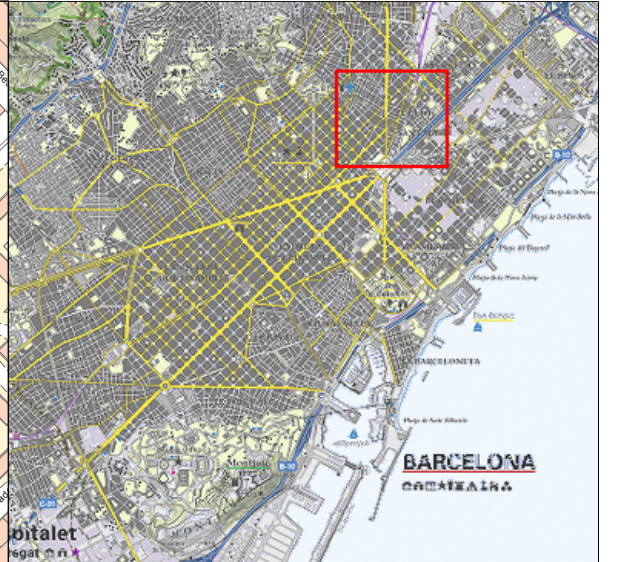
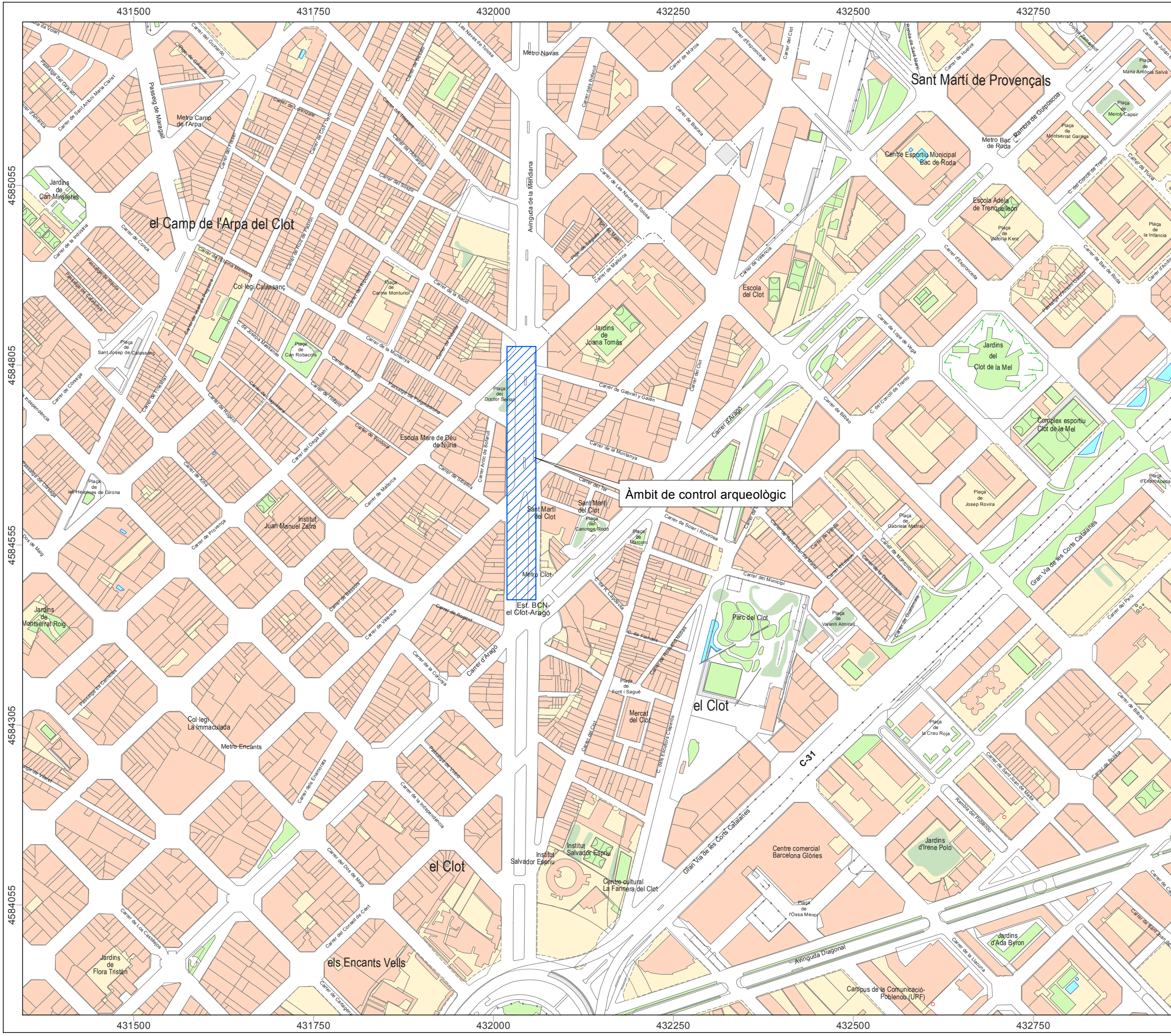
NOTA REFERENT A LA DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

La planimetria presentada en aquesta memòria ha estat realitzada a partir de les dades proporcionades per l'empresa promotora de l'obra COPISA, prèvia a l'informe de desmuntatge i cobriment d'estructures. Posteriorment a aquest fet, les dades no han estat facilitades a la direcció tècnica, tot i sol·licitar insistentment per múltiples vies i durant més d'un any la cessió d'aquestes dades.

Així doncs, cal tenir present que tant la ubicació exacta com les cotes de les estructures:

- UE 040-041-043 (tram sud del Rec Comtal),
- UE 008-009 (antic metro / possible refugi antiaeri de la Guerra Civil),
- així com els antics embornals UE 034-035 i 037

han estat ubicats de forma poc precisa mitjançant les dades preliminars preses a camp de forma orientativa i sense la referència exacta dels estris topogràfics adients.

NOM DEL PROJECTE

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A L'AVINGUDA MERIDIANA 119B-151, 135-180 (TRAM ENTRE ELS CARRERS D'ARAGÓ I MALLORCA) 85-151, 80-180 (TRAM ENTRE ELS CARRERS D'INDEPENDÈNCIA I ARAGÓ).

CODI: 098/18 - 099/18

MUNICIPI

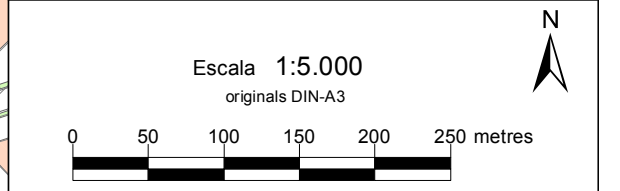
BARCELONA

DISTRICTE

SANT MARTÍ

LLEGENDA

— Límit municipal

Àmbit de control arqueològic

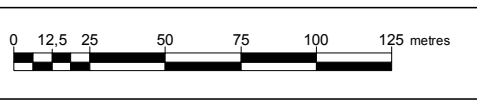

NOM DEL PROJECTE:
INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A L'AVINGUDA MERIDIANA 119B-151, 135-180
(TRAM ENTRE ELS CARRERS D'ARAGÓ I MALLORCA) 85-151, 80-180 (TRAM
ENTRE ELS CARRERS D'INDEPENDÈNCIA I ARAGÓ).

ARQUEÒLEG:
Miriam Esqué

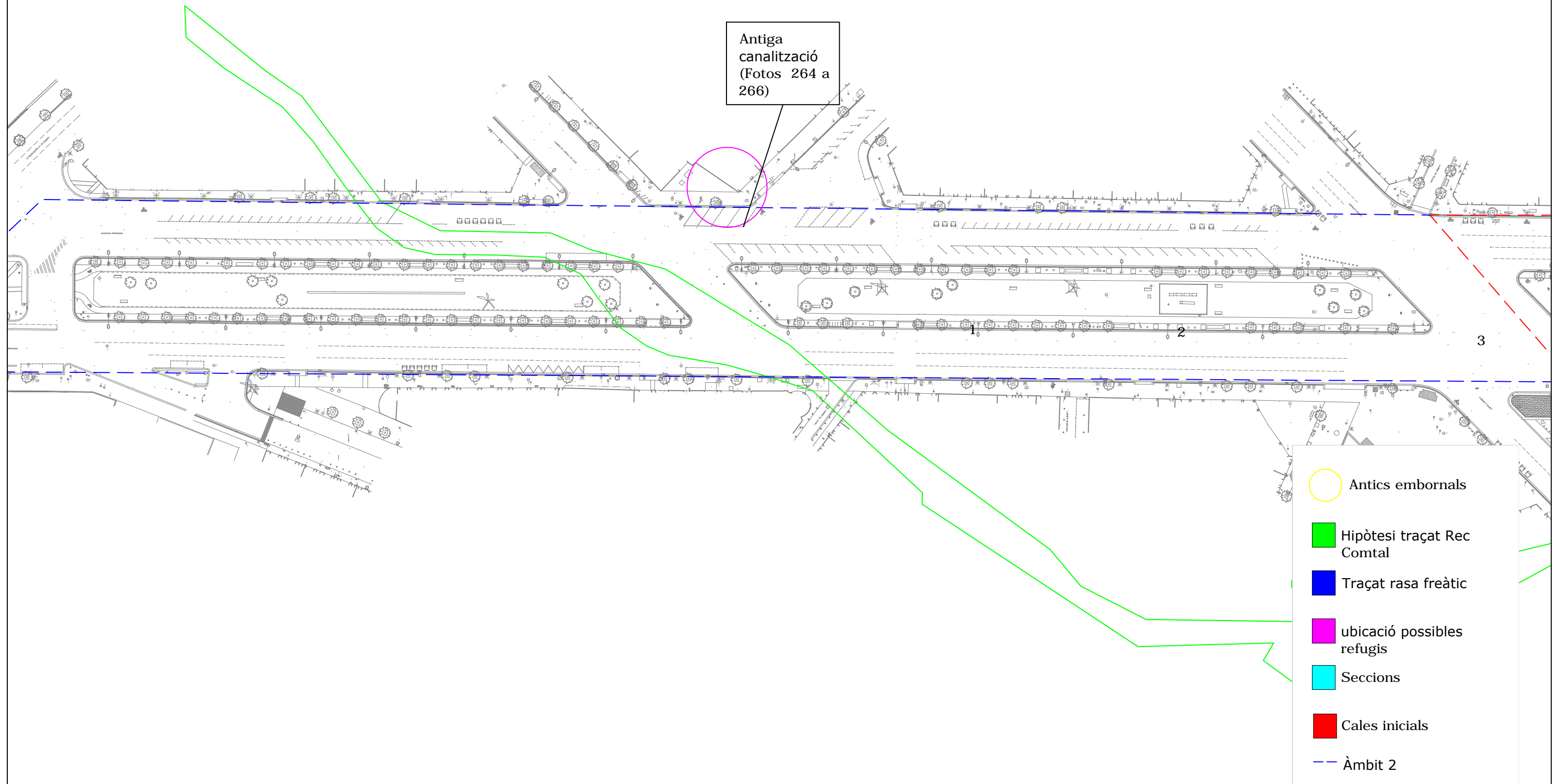
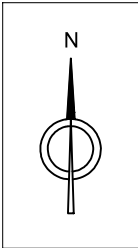
CARTOGRAFIA:
Alex Moreno

ESCALES:
1:2.500
ORIGINALS DIN-A3
NUMÈRICA | GRÀFICA

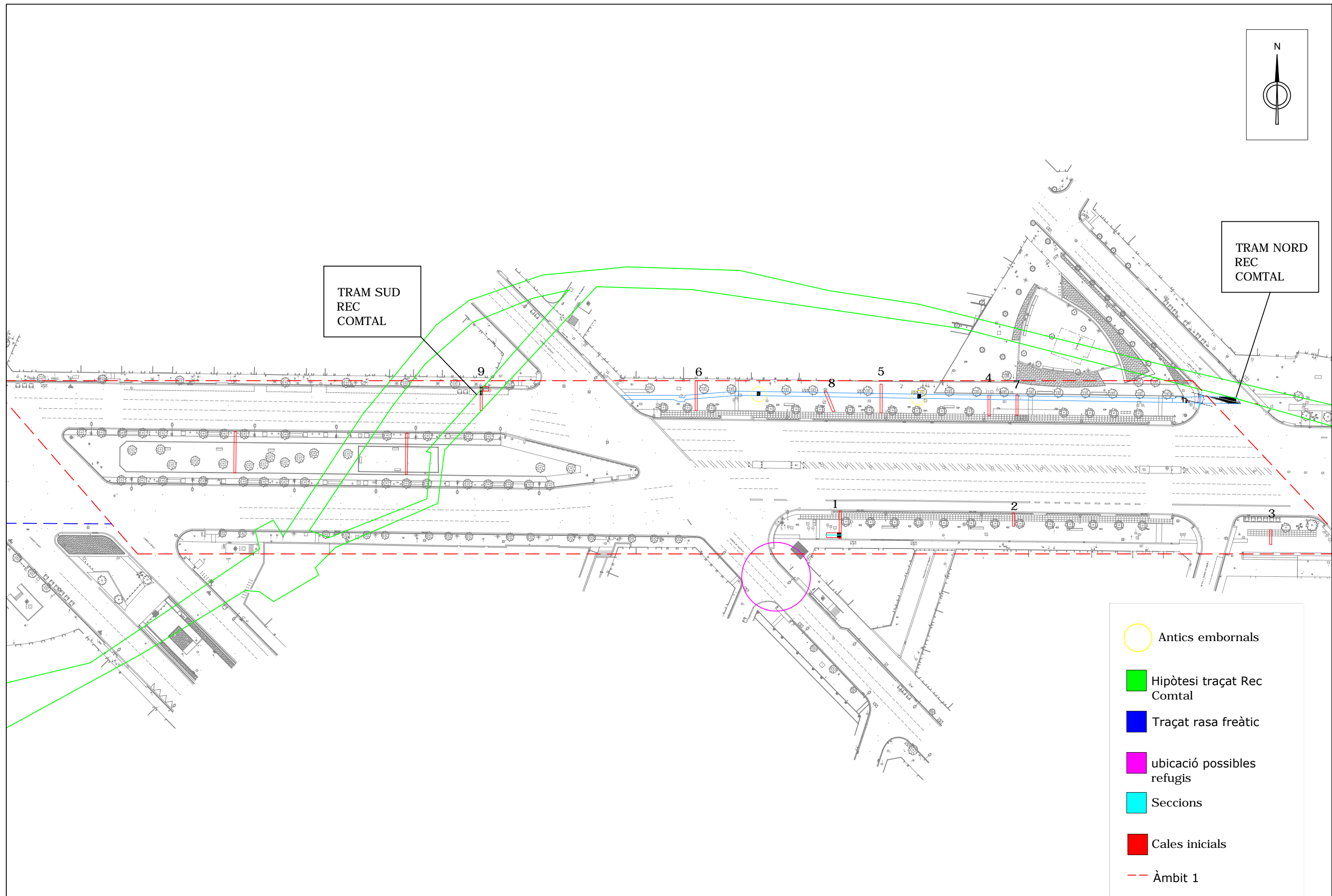
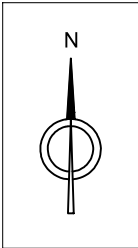
NOM DEL PLANOL:
Ortofoto localització àmbit amb control arqueològic.

DATA:
novembre 2018
PLANOL:
2

Antiga canalització (Fotos 264 a 266)

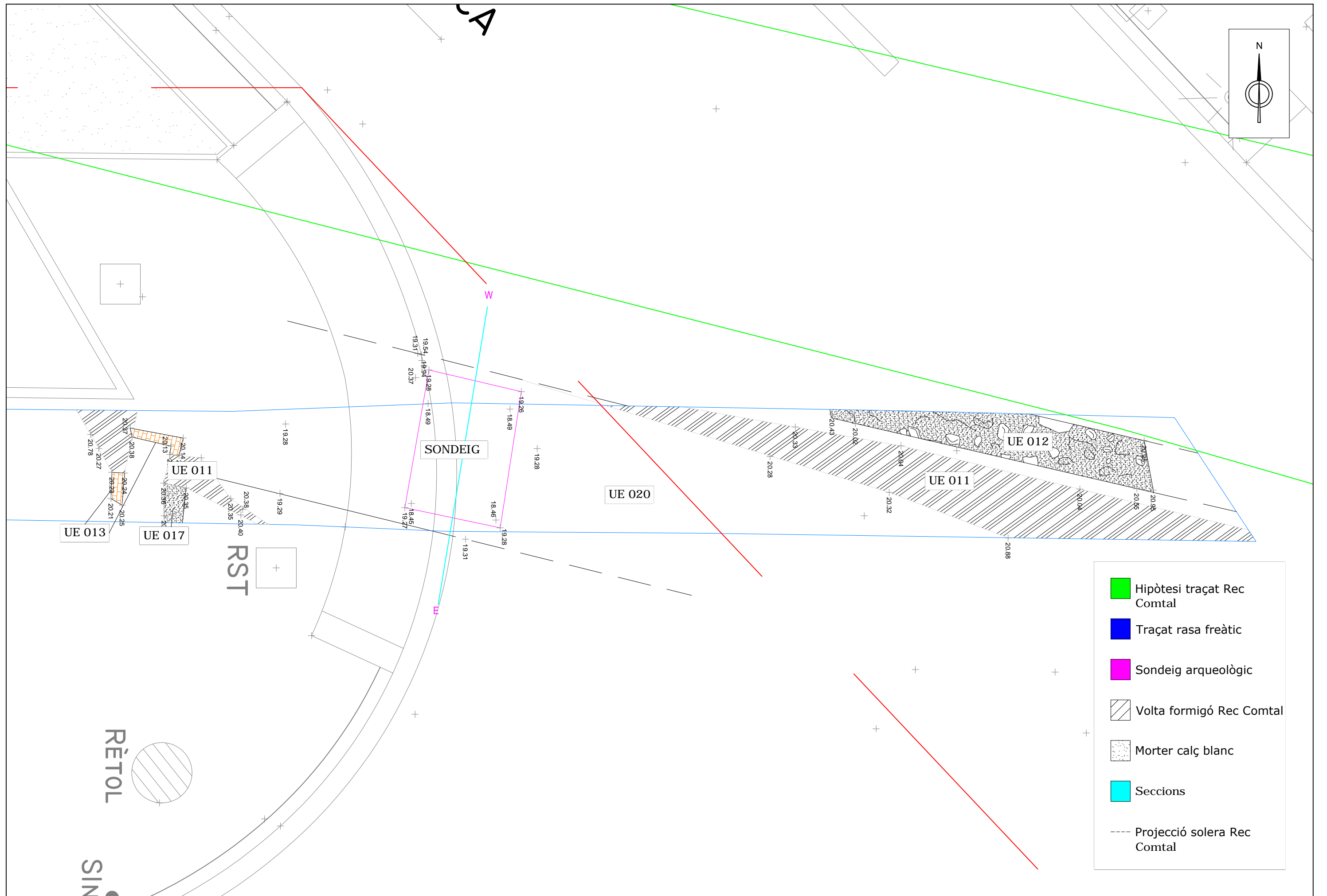
- Antics embornals
- Hipòtesi traçat Rec Comtal
- Traçat rasa freàtic
- ubicació possibles refugis
- Seccions
- Cales inicials
- Àmbit 2

TRAM SUD
REC
COMTAL

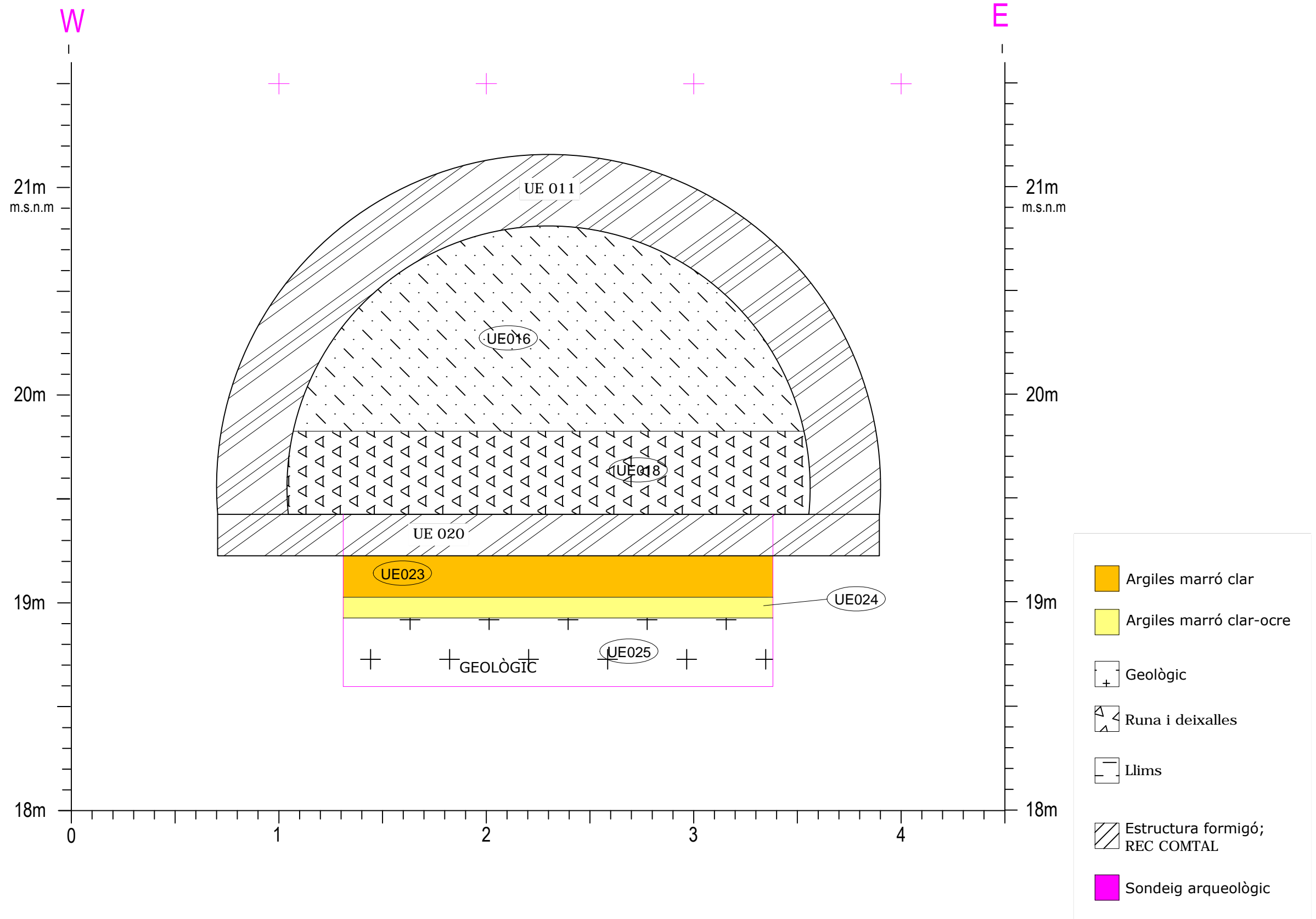
TRAM NORD
REC
COMTAL

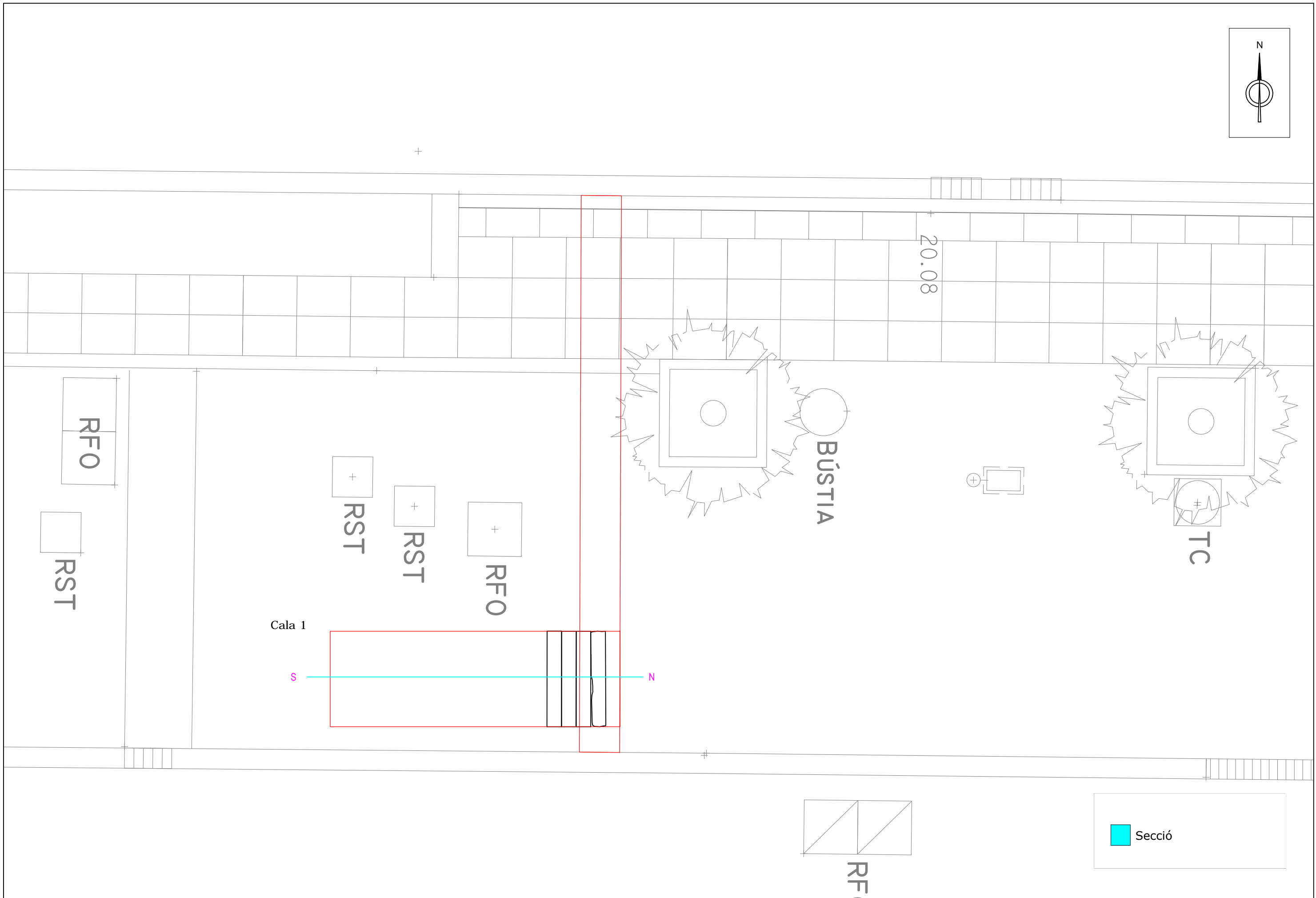
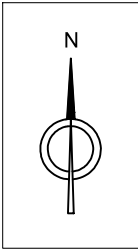
- Antics embornals
- Hipòtesi traçat Rec Comtal
- Traçat rasa freàtic
- ubicació possibles refugis
- Seccions
- Cales inicials
- Àmbit 1

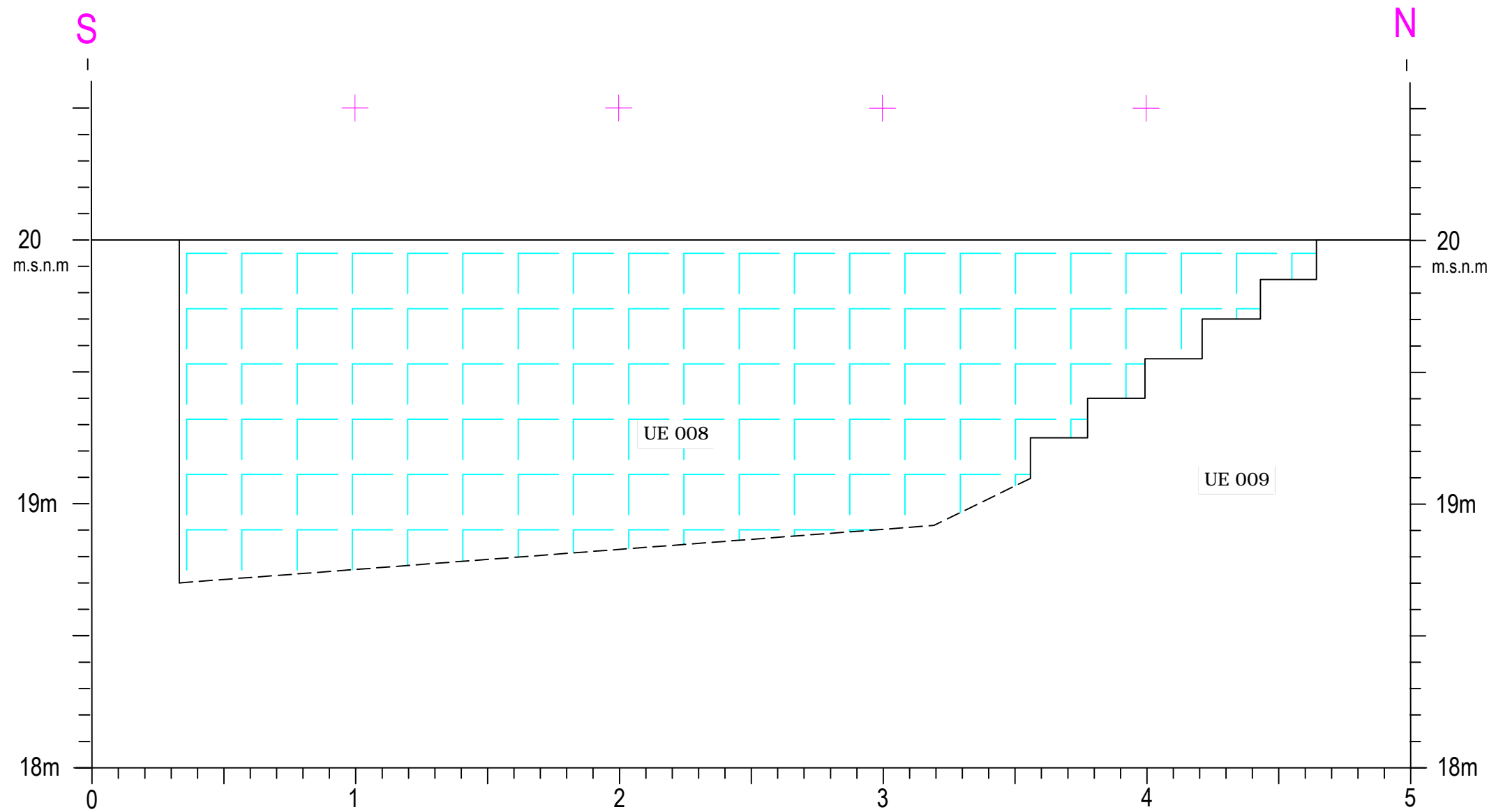
- Hipòtesi traçat Rec Comtal
- Traçat rasa freàtic
- Sondeig arqueològic
- Volta formigó Rec Comtal
- Morter calç blanc
- Seccions
- Projecció solera Rec Comtal

SECCIÓ W-E

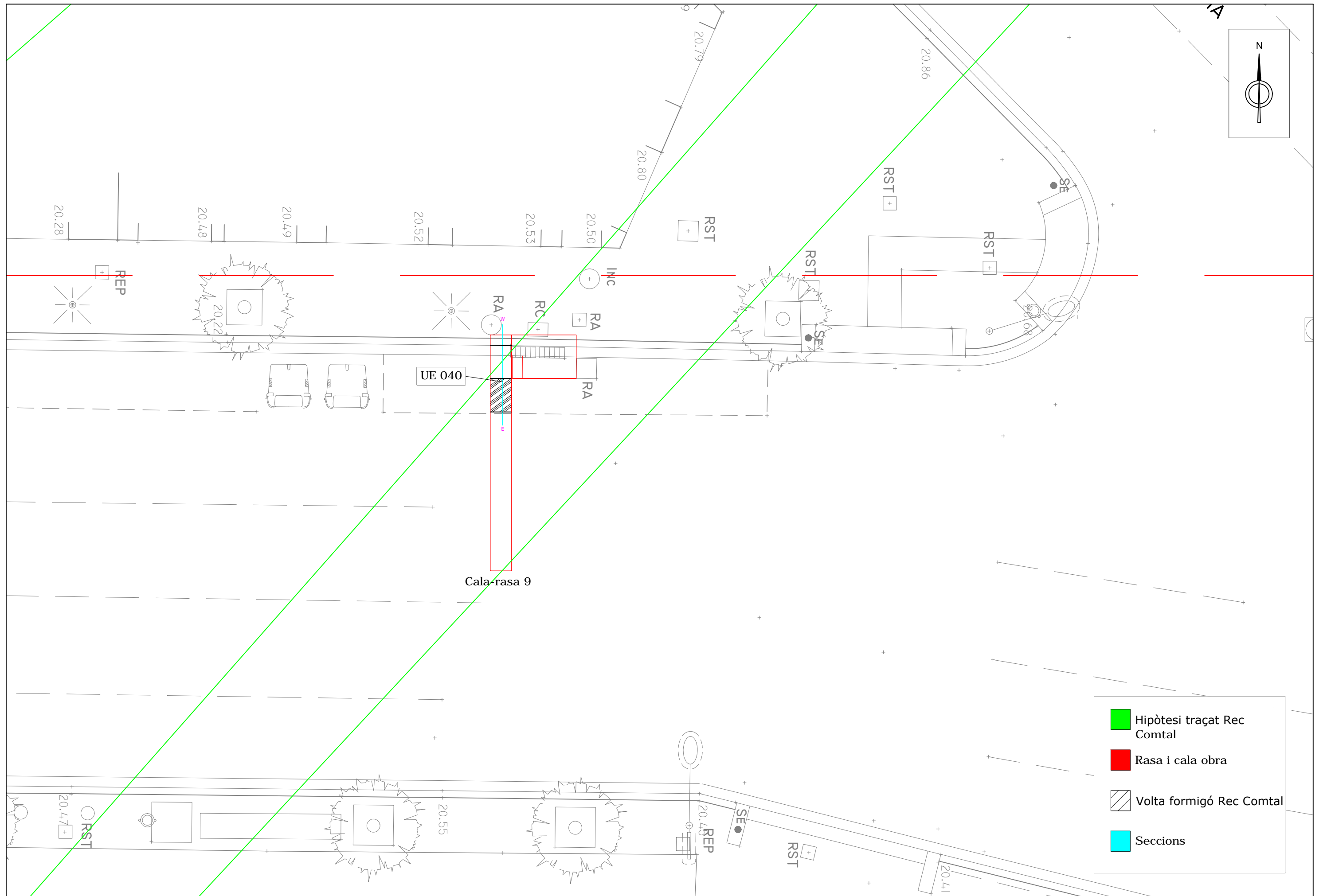

SECCIÓ S-N

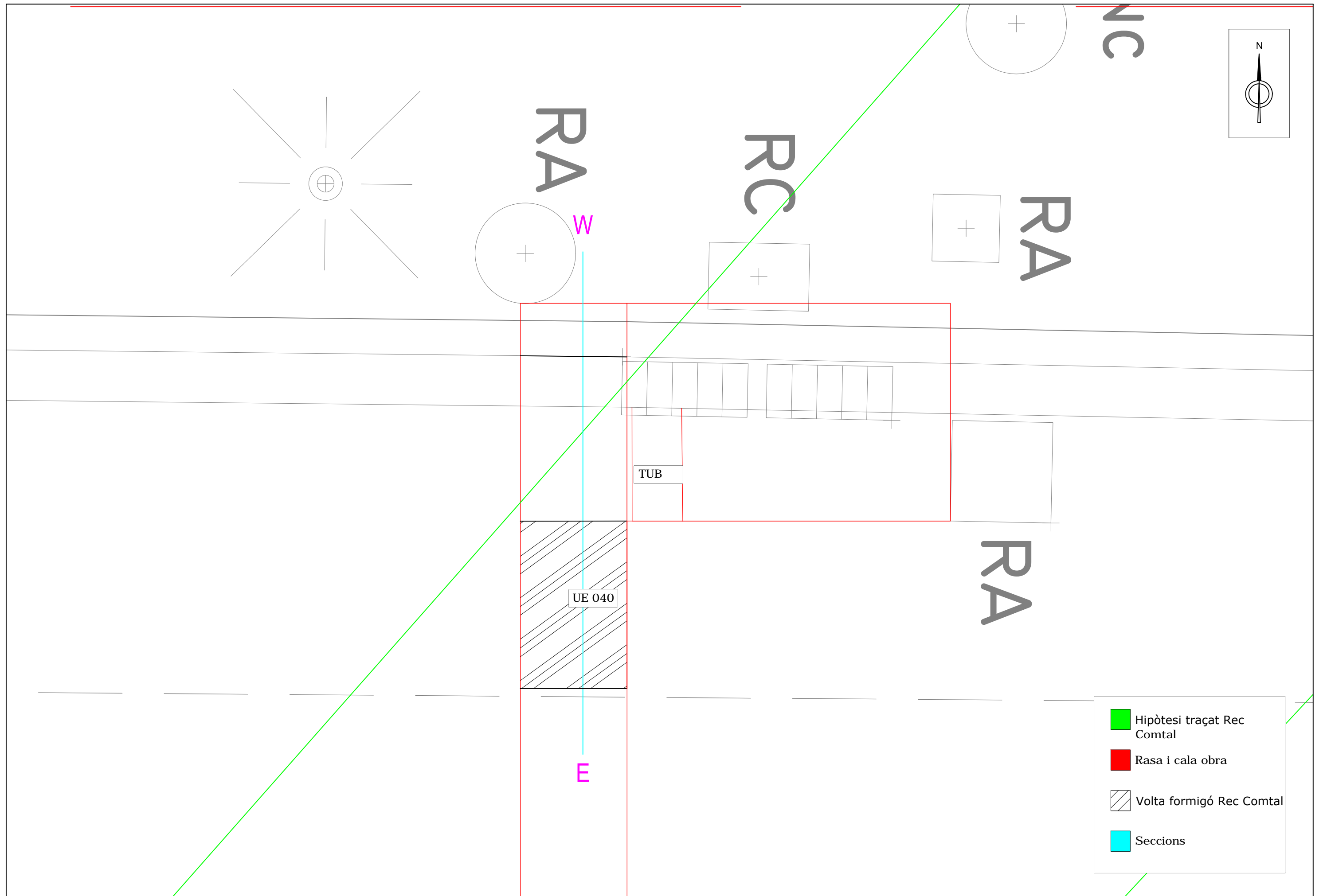
- Paret amb revestiment rajols.
- Límit intervenció.

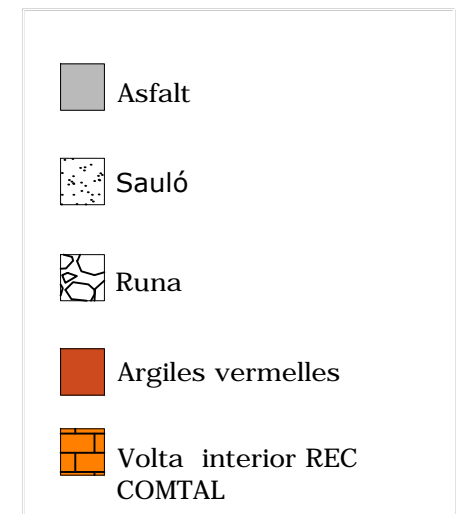
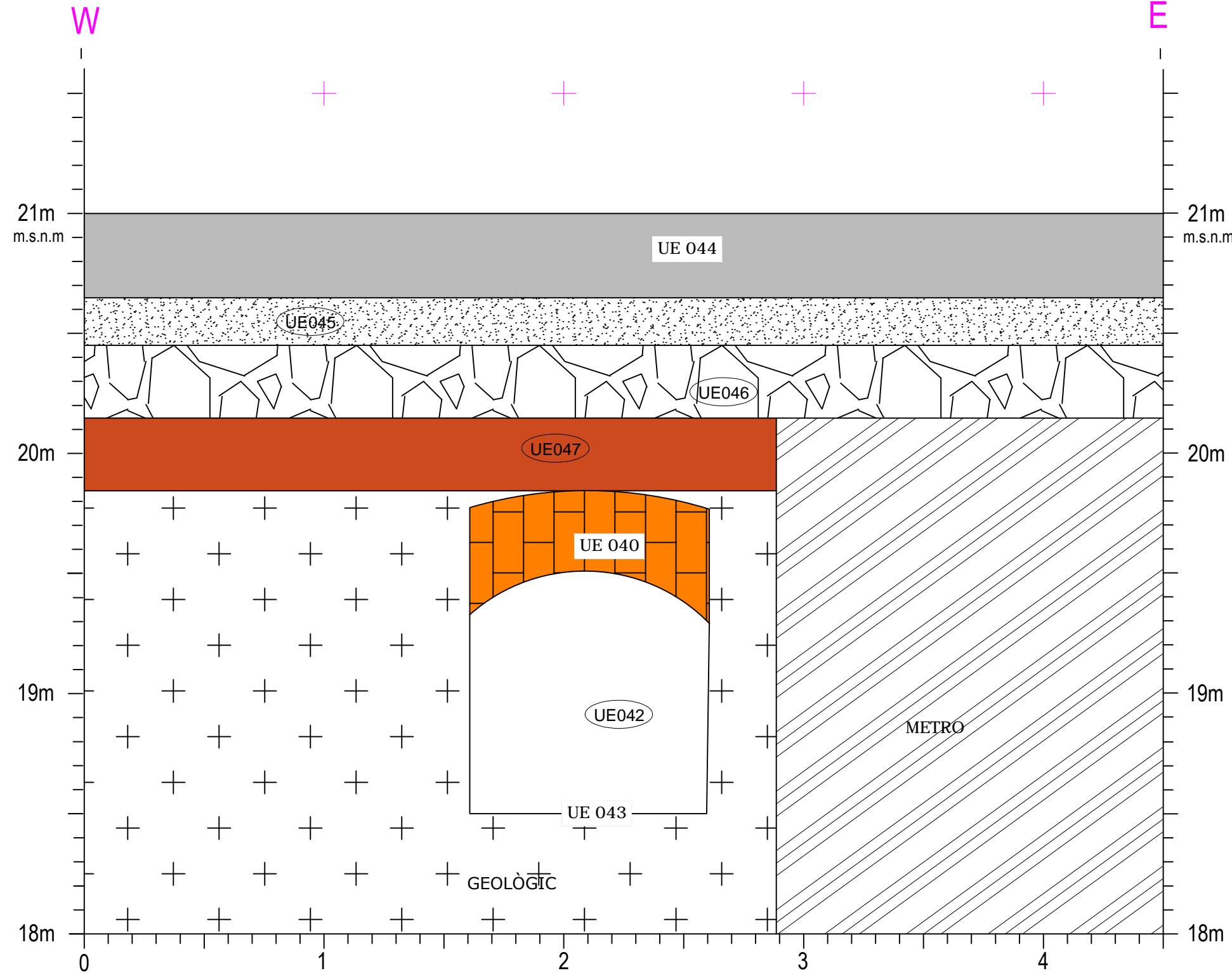
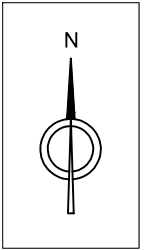
UE 040

Cala-rasa 9

- Hipòtesi traçat Rec Comtal
- Rasa i cala obra
- Volta formigó Rec Comtal
- Seccions

SECCIÓ W-E

11. BIBLIOGRAFIA I NETGRAFIA

A. A. V. V. (1993): *Congrés d' història de Barcelona. La ciutat i el seu territori, dos mil anys d'història*. Barcelona, 20, 21, 22 d'octubre de 1993. Volum I. Ponències i Comunicacions.

A. A. V. V. (1995): *Història de Barcelona*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

-Vol.1 (1991): *Estructura urbana de la ciutat romana*.

-Vol.2 (1992): *La formació de la Barcelona medieval*.

-Vol.3 (1992): *La ciutat consolidada (segles XIV-XV)*.

-Vol.4 (1992): *Barcelona dins la Catalunya moderna (segles XVI-XVII)*.

-Vol.5 (1993): *El desplegament de la ciutat manufacturera (1714-1833)*.

-Vol.6 (1995): *La ciutat industrial (1833-1897)*.

A. A. V. V. (2002): *Diccionari d'arqueologia*. TERMCAT.

A. A .V. V.: *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona 2008*. MUHBA- Museu d'Història de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura. Pàgs. 32-33.

A. A .V. V.: *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona 2009*. MUHBA- Museu d'Història de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura. Pàgs. 70-73; 78-81; 165.

A. A .V. V.: *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona 2010*. MUHBA- Museu d'Història de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura. Pàgs. 41-42.

A. A .V. V.: *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona 2012*. MUHBA- Museu d'Història de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura. Pàgs. 139-141; 142-143.

A. A .V. V.: *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona 2013*. MUHBA- Museu d'Història de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura. Pàgs. 115-116.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

A. A .V. V.: *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona 2014*. MUHBA- Museu d'Història de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura. Pàgs. 49-52; 185-188; 190.

A. A .V. V.: *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona 2015*. MUHBA- Museu d'Història de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura. Pàgs. 167-174.

A. A .V. V. (1984) "Gran Geografia Comarcal de Catalunya: El Barcelonès i el Baix Llobregat". Tom 8. Ed. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

ALBERCH, R.; BORJA, J. (2000) : *Els Barris de Barcelona. Volum I. Ciutat Vella. L'Eixample*. Enciclopèdia Catalana-Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

ALBERTÍ, S.; ALBERTÍ, E. (2004): *Perill de bombardeig. Barcelona sota les bombes (1936-1939)*, Barcelona: Albertí Editor.

ARNABAT, R. (editor). (2009): *Els refugis antiaeris de Barcelona. Criteris d'intervenció patrimonial*. MUHBA Documents 7. Barcelona. Ed. Museu d'Història de Barcelona – Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

ALAIX, C. ; RAMOS, J. (2009): *Cronotipologia dels refugis antiaeris de Barcelona*. MUHBA Documents 7. Barcelona. Ed. Museu d'Història de Barcelona – Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona Pàg. 54-66.

ALAIX, C. ; RAMOS, J. (2011): *Els refugis antiaeris de Barcelona (1936-1973). Una nova visió des de l'arqueologia d'intervenció*. EX NOVO- Revista d'història i humanitats. Facultat de Geografia i Història de la universitat de Barcelona. Barcelona. Pàg. 55-79.

Atles dels Refugis de la Guerra Civil espanyola a Barcelona (2002): Barcelona: Ajuntament de Barcelona / CLABSA. 38 pàgines, inèdit.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

BESOLÍ MARTÍN, A. (2004): *Los refugios antiaéreos de Barcelona: Pasado y Presente de un patrimonio arcano*, Ebre 38, *Revista Internacional de la Guerra Civil*, desembre de 2004.

CASTELLÀ, A. (2016): *Intervenció arqueològica al carrer Antic de Bofarull, 11. Districte de Sant Martí, Barcelona. Codi 043/14*. Inèdit

CARRERAS CANDI, F. (1916): *Geografia general de Catalunya. La ciutat de Barcelona*. Barcelona.

CARRERAS CANDI, F. (1982): *Gran geografia comarcal de Catalunya*. Vol VIII Barcelonès i Baix Llobregat.

CARANDINI, A. (1997): *Historias en la tierra*. Manual de excavación arqueológica. Crítica. Barcelona.

CONILLERA I VIVES, P. (1991): *L'Aigua de Montcada: l'abastament municipal d'aigua de Barcelona. Mil anys d'història*. Institut d'Ecologia Urbana de Barcelona, Barcelona.

DURAN I SANPERE. *Barcelona i la seva història I. La formació d'una gran ciutat*. Ed. Curial. BCN 1972.

DURAN I SANPERE. (1975): *Barcelona i la seva història III. L'art i la cultura*. Ed. Curial. BCN.

ESPEJO BLANCO, J.M. (2015): *Memòria arqueològica de la intervenció efectuada al carrer Antic de Bofarull, 11-19. districte de Sant Martí, Barcelona*. Inèdit.

FLORENSE FERRER, A. (1962): "Evolución de Barcelona en la Baja Edad Media". *Cuadernos de arqueología e historia de la ciudad, III*. Barcelona.

FABRE, J. (2002): *La contrarevolució de 1939 a Barcelona. Els que es van quedar*, Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, tesis doctoral.

FABRE, J. (2003): *Els que es van quedar. 1939: Barcelona, ciutat ocupada*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

FONS TMB

GALERA, M.; ROCA, F.; TARRAGÓ, S. (1982): *Atlas de Barcelona*. Barcelona.

GRANADOS, O. (1982): “ El pla de Barcelona i la seva Història” a *Actes del 1 Congrés d'Història del Pla de Barcelona*. Institut Municipal d'Història. Barcelona.

HARRIS, E.C (1979) .; *Principios de estratigrafia arqueològica*. Ed. Crítica. Barcelona.

HURTADO, V.; MESTRE, J.; MISERACHS, T. (1998): *Atlas d'Història de Catalunya*. Barcelona.

MARTÍN PASCUAL, M. (2000): El Rec Comtal: dos mil anys d'abastament d'aigua a Barcelona, a ALBERCH I FUGUERAS, Ramon (dir.): Els barris de Barcelona, vol. IV. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

MIRÓ, C., RAMOS, J. (2011) : *Els refugis antiaeris de Barcelona (1936-1973). Una nova visió des de l'arqueologia d'intervenció. Ex Novo: revista d'història i humanitats, núm. 7.* Facultat d'Història, Universitat de Barcelona, 2011.

MORENO, I. (2018): *Memòria arqueològica de la intervenció efectuada al carrer de Cartagena, 157-159.x, carrer Dos de Maig 187.I i 180.X* districtes de l'Eixample i Sant Martí- Barcelona. Inèdit

MONTANER, M. C. (1998): *La creació del «Servei del Plànol de la Ciutat» a l'Ajuntament de Barcelona(1925)*, dins CAPEL, Horacio (Coord.): Barcelona-Montreal: desarrollo urbano comparado, Barcelona.

PALET MARTÍNEZ, J.M. (1994): *Estudi territorial del Pla de Barcelona*. Estudis i memòries d'arqueologia de Barcelona, 1. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

PI i ARIMON, A. (1854): *Barcelona antigua y moderna*, Volum I. Barcelona.

PLADEVALL, A. (1982): “Barcelona i el Barcelonès” a *Gran geografia comarcal de Catalunya. El Barcelonès i el Baix Llobregat*. Volum 8. Obra dirigida per J. Carreras i Martí. Barcelona. Pàg.11-14.

Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Meridiana, 119.B-151,132-180; 85-151, 80-180. (Barcelona) Codi 098/18-099/18. Jul - Des'18.

PUJADÓ, J. (1998): *Oblits de rereguarda: els refugis antiaeris a Barcelona, 1936-1939*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

SOBREQUÉS, J. (1992): *Història de Barcelona. Vol. IV. Segles XIV-XV*. Barcelona.

SOBREQUÉS, J. (1992): *Història de Barcelona. Vol. V. Segles XVI-XVII*. Barcelona.

VILLARROYA, J. (1999): *Els bombardeigs de Barcelona durant la Guerra Civil (1936-1939)*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

VILLARROYA, J.; PUJADÓ, J.; POWLES, V. (2002): *El refugi 307. La guerra civil i el Poble Sec, 1936-1939*, Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

Netgrafia / Pàgines Web.

Carta Arqueològica de Barcelona <http://cartaarqueologica.bcn.cat/>

Punt d'Informació Cartogràfica de Barcelona <http://www.bcn.cat/guia/bcnpicc.html>

Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya <http://www.icc.es/>

Wikipèdia

https://ca.wikipedia.org/wiki/Refugis_antiaeris_de_la_Guerra_Civil_espanyola_a_Barcelona

Història de Barcelona.org <http://www.historiadebarcelona.org/avinguda-meridiana-1935/>

Consorci d'Educació de Barcelona.org

<https://agora.xtec.cat/escolarambletadelclot/lescola/historia/un-nom-que-ve-de-lluny/>